

PANURUS 6 (1995)

Regionální ornitologický sborník Východočeské pobočky České společnosti ornitologické v Pardubicích

Vydává: Východočeská pobočka České společnosti ornitologické,
P.O.BOX 24, 500 06 Hradec Králové
a Východočeské muzeum v Pardubicích,
Zámek č.2, 530 02 Pardubice

Vedoucí redakční rady: Vladimír Lemberk, *Východočeské muzeum, Pardubice*

Redakční rada: František Bárta, *Správa CHKO Železné hory, Nasavrky*

Tomáš Bělka, *Týniště nad Orlicí*

Milan Černý, *Hradec Králové*

Jiří Rejl, *Agentura ochrany přírody a krajiny, Pardubice*

Anglické překlady: Vladimír Šabata, *Universita, Pardubice*

Autoři: Luděk Horáček, Milan Janoušek

Rukopisy zasílejte na adresu: Redakce sborníku PANURUS, Východočeské muzeum,
Zámek č.2, 530 02 Pardubice. Doporučujeme autorům věnovat pozornost pokynům na 3.
straně obálky.

Sborník PANURUS vydávají a rozšiřují Východočeská pobočka České společnosti ornitologické v Pardubicích a Východočeské muzeum Pardubice. Vychází jednou ročně a obsahuje původní ornitologické články zaměřené na region východních Čech. Příspěvky neprošly jazykovou úpravou, za obsah příspěvku odpovídá autor. Panurus 6 byl dán do tisku v srpnu 1995. Náklad 400 výtisků.

Tisk: SILUETA, Pardubice

PTACTVO ÚJEZDSKÉHO RYBNÍKA A JEHO BLÍZKÉHO OKOLÍ

Birds of the Újezd lake and its neighbourhood

Jiří ČESÁK

1. ÚVOD

Avifauna Újezdského rybníka nebyla dosud komplexně zpracována. Publikována však byla dílčí pozorování vzácnějších druhů ptáků (KINSKÝ et STANĚK, 1941, STANĚK, 1941, MUSÍLEK, 1946, OBHLÍDAL, 1946, ŽDÁREK, 1980).

Újezdský rybník jsem poprvé navštívil na jaře roku 1976. Ovšem teprve od roku 1984 jsem avifaunu této velice zajímavé lokality začal sledovat systematicky. Výsledkem mých desetiletých pozorování (1984-1993), doplněných staršími literárními údaji, je tato práce.

2. POPIS LOKALITY

Újezdský rybník je vzdálen asi 15 km severně od Pardubic, leží u obce Újezd v katastru střediskové obce Rokytno. Rybník, rozkládající se v čtverci 5861 mezinárodního síťového mapování organismů, má rozlohu 36,5 ha. Z toho na volnou vodní hladinu připadá 31,3 ha. Zbytek, 5,2 ha, připadá na ostrůvky a rákosové porosty. Nadmořská výška je 220 m. Roční teplotní průměr je 8,3 °C: nejchladněji je v lednu (- 2,0 °C) a nejtepleji v červenci (18,0 °C). Průměrné roční srážky činí 622 mm. Nejméně v únoru (33 mm), nejvíce v červenci (79 mm) (VESECKÝ a kol., 1958). Újezdský rybník je určen k pěstování ryb a je také intenzivně rybníkářsky obhospodařován. Chová se zde hlavně kapr obecný (*Cyprinus carpio*). Nejhojněji se vyskytujícím porostem je zde rákos obecný (*Phragmites communis*), dále orobinec (*Typha sp.*), sítiny (*Juncus sp.*) a ostřice (*Carex sp.*). Jižní stranu rybníka tvoří zadržovací hráz se dvěma stavědlly. Na hrázi rostou převážně duby letní (*Quercus robur*) a olše lepkavé (*Alnus glutinosa*), v menší míře pak bez černý (*Sambucus nigra*) a slivoň trnka (*Prunus spinosa*). Západní a severozápadní strana rybníka má největší porost rákosu a orobince, stromů je zde málo, jen několik olší, bříz bradavičnatých (*Betula verrucosa*) a bezu černého. Severní strana je z větší části porostlá břízou bradavičnatou a olší, v menší míře bezem černým a růží šípkovou (*Rosa canina*). Pruh porostu je asi 10 až 15 m široký. Nevýznamný je menší borový lesík, který zasahuje téměř k břehu rybníka. Na východní straně probíhá silnice z Újezda do Borku, vzdálená je asi 50 m od rybníka. Myslivecké sdružení zde provozuje chov polokrotkých kachen. Porost tvoří olše, duby a bez černý. Jihovýchodní část rybníka zasahuje až ke vsi, dva domy stojí přímo u rybníka.

Na rybníku je jeden velký ostrov porostlý vzrostlými duby, topolem černým (*Populus nigra*) a bezem černým. Ve východní části rybníka jsou dva menší ostrůvky 10 a 15 m dlouhé a 2 - 4 m široké, porostlé bezem černým a orobincem. Do 30.11. 1986 byl v mělké západní části rybníka velký rákosový ostrov o ploše asi 1,5 ha. Po vyhrnutí zde vznikl ostrov asi 15 m široký, 2 m vysoký a 120 m dlouhý.

Do rybníka vtékají dvě struhy, jedna z polí od severovýchodu a druhá z popilkoviště od západu. Okolo rybníka jsou louky a pole.

3. MATERIÁL A METODIKA

Práce je výsledkem desetiletého pozorování ptactva v této lokalitě. Od roku 1984 do roku 1993 jsem lokalitu navštěvoval nejčastěji v době tahu a při hnízdění ptáků (2 - 3krát týdně, v zimních měsících jen jednou za deset dní). Sledované území zahrnuje hladinu rybníka, přiměřený pruh pobřeží a okolí rybníka do vzdálenosti asi 500 m. Pozorování jsem prováděl pomocí dalekohledu 12x40 a 20x60. K odchytu ptáků za účelem kroužkování jsem používal nárazových sítí. Vajíčka jsem měřil kovovým posuvným měřítkem, v textu jsou rozměry uvedeny v milimetrech. Prováděl jsem kvalitativní a kvantitativní výzkum (metoda přímého odečtu), akustickým sledováním jsem zjišťoval hlasové projevy zpívajících ptáků, prohledával jsem rákos i jiné porosty pásovou metodou za účelem vyhledání a sčítání hnízd ptáků žijících v koloniích. V přehledu zjištěných druhů jsem rovněž využil literárních údajů.

4. VÝSLEDKY

Systematický přehled zjištěných druhů

I. Potápky - *Podicipediformes*

Ve sledovaném období byly pozorovány 3 druhy potápek a u všech bylo prokázáno hnízdění. 1 druh pozorován před sledovaným obdobím.

1.

Potápka roháč - *Podiceps cristatus* (L.)

Pravidelně hnízdí 1 až 3 páry. V roce 1987 hnízdilo výjimečně 8 párů (nalezeno 15 hnízd). Naproti tomu v roce 1993 nevyhnízdil žádný pár z nedostatku vody a potravy (rybník polovypuštěný).

Přílet na rybník je nejčastější v druhé polovině března. Nejdříve však 5.3. 1989 1 ex. Poslední byl pozorován a také kroužkován 14.10. 1989 1 ex. Zimování nebylo zaznamenáno.

První pozorování:

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
28.3.	27.3.	18.3.	18.3.	20.3.	5.3.	17.3.	16.3.	11.3.	?

Hnízdění: Nalezeno 31 hnízd, v orobinci 16, v rákosí 10, v rákosu s orobincem 3 a na volné hladině 2. Hnízda byla nacházena v koloniích racka chechtavého, potápky černokrké a v blízkosti hnízd lysky černé. Snesení prvních vajec 29.4. 1984 - 3 vejce, málo nasezelá. 20.6. 1987 5 párů sedí na málo nasezelených vejcích - velikost nalezených snůšek 1 až 6.

počet vajec	1	2	3	4	5	6	n	x
počet případů	1	5	2	4	3	1	16	3,3

rozměry vajec: změřeno 53 vajec z 15 hnízd (rozměry v mm)
průměr z 53 vajec: 52,25 x 36,80 (48,4 až 60,2 x 34,2 až 39,6)

2.

Potápka rudokrká - *Podiceps griseigena* (BODD.)

17.8. 1936 ad. samice a 14.8. 1938 juv. ex., blíže MUSÍLEK (1946). Mnou tento druh ve sledovaném období nebyl pozorován.

3.

Potápka černokrká - *Podiceps nigricollis* BREHM

Nepravidelně hnízdí 11 až 22 párů. V roce 1986 hnízdilo 11 párů, v r. 1987 také 11 párů, roku 1990 16 párů a v roce 1992 22 párů. Přílet na rybník je nejčastější v druhé polovině měsíce března, a to v malých skupinách. První přílet na hladinu rybníka byl zaznamenán 20.3. 1989 (2 ex.), poslední 6.8. 1992 (1 ex.).

První pozorování:

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
14.4.	27.3.	30.3.	28.3.	24.3.	23.4.	20.3.	?	9.4.	28.3.

Hnízdění: Nalezeno 60 hnízd, v rákosí s orobincem 27, pod břehem ostrova porostlým různými rostlinami 22 a v rákosí 11. Všechna hnízda byla nalezena v koloniích racka chechtavého, pouze jedno hnízdo nalezeno asi 30 m od kolonie. Snůška prvních vajec 16.5. 1992 - 4 vejce silně nasezelá, ostatní neúplně snůšky. 5.7. 1987 1 ex. vozí mládě na hřbetě. Velikost nalezených snůšek 1 až 7 (sedm vajec možná od dvou samic?).

počet vajec	1	2	3	4	5	6	7	n	x
počet případů	2	5	20	26	2	-	1	56	3,4

rozměry vajec: změřeno 180 vajec z 56 hnízd
průměr 180 vajec: 43,22 x 29,90 (39,7 až 49,6 x 26,9 až 32,6)

4.

Potápka malá - *Tachybaptus ruficollis* (PALL.)

Nepravidelně hnízdí 1 až 2 páry. Hodně uniká pozornosti, na volné hladině v době hnízdění není téměř vidět.

Přilet na rybník je nejčastější v druhé polovině března - nejdříve 15.3. 1990 3 ex. Zimování - 1 ex. byl pozorován na hladině u čefidla 1.12. 1984.

První pozorování:

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
14.4.	7.4.	?	28.3.	24.3.	25.3.	15.3.	?	4.4.	21.3.

Hnízdění: Nalezeno pouze 1 hnízdo se 2 vejci v blízkosti kolonie potápek černokrkých v rákosí, a to 20.6. 1987.

průměr 2 vajec: 33,75 x 21,4

II. Veslonozi - *Pelecaniformes*

Jediný zástupce tohoto řádu, který byl zastížen na této lokalitě je kormorán velký.

5.

Kormorán velký - *Phalacrocorax carbo* (L.)

Pravidelně protahuje. V letních měsících je možno pozorovat jednotlivé mladé ptáky, kteří nehnízdí. Nejčasnější přilet na rybník byl 16.3. 1991 13 ex. Nejvíce jedinců bylo pozorováno v březnu - 77 ex.

Počet pozorovaných ex.:

měsíc	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	n
počet	-	-	77	30	16	1	3	12	19	6	-	-	164

Pozorování byli jednotliví ptáci, ale i větší hejna, např. 19.3. 1988 přiletělo 52 ex. V zimních měsících se na lokalitě nevyskatují neboť je rybník zamrzlý. V tuto dobu je možné je pozorovat na 1 až 2 km vzdálené lokalitě „Složisté popílku u obce Dříteč“ (např. ROZÍNEK a ROZÍNEK, 1979). Z dřívější doby uvádí MUSÍLEK (1946), že 24.6. 1935 byl uloven 1 ex. a 29.6. 1936 ulovena 1 samice na rybníku.

III. Brodiví - *Ciconiiformes*

Ve sledovaném období bylo pozorováno 7 druhů z tohoto řádu. 2 druhy pozorovány před sledovaným obdobím. Ze sedmi druhů mnou pozorovaných žádný

prokazatelně nevyhnízdil.

6.

Volavka popelavá - *Ardea cinerea* L.

Pravidelně protahuje. Na rybníku ani v jeho blízkém okolí nebylo hnízdění zaznamenáno. Vyskytuje se však po celý rok i v letních měsících. V malém počtu zimuje. V zimních měsících se nejvíce zdržuje na polích, kde loví hraboše. Nejvíce jedinců bylo pozorováno 11.9. 1988 a to 36 ex.

měsíc	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	celk.
Počet pozor.	4	1	12	9	13	8	17	20	13	15	12	8	132
počet exemp.	4	1	43	19	29	34	77	122	96	39	20	9	493

průměr na 1 pozorování = 3,7 ex.

7.

Volavka červená - *Ardea purpurea* L.

Ve sledovaném období pozorována pouze 3x, a je to pravděpodobně tentýž pták v témže roce. 6.8. 1988 1 ex. přeletěl nad rybníkem. 28.8. 1988 1 ex. loví hraboše na jetelovém poli za rybníkem. 11.9. 1988 1 ex. tamtéž ve společnosti 29 ex. volavky popelavé (ČESÁK, 1988).

8.

Volavka vlasatá - *Ardeola ralloides* (SCOP.)

30.12. 1930 se objevila společnost čtyř exemplářů na rybníku u Újezda. 2 mladí ptáci tu jsou uloveni do sbírky Dr. Hořice z Mnich. Hradiště a do sbírky restaurátora Hillera z Pardubic (MUSÍLEK, 1946).

Mnou tento druh ve sledovaném období nebyl zjištěn.

9.

Volavka bílá - *Egretta alba* (L.)

Ve sledovaném období pozorována pouze 3x, před sledovaným obdobím 2x. 7.8. 1977 1 ex. sedí na stromě. 21.8. 1980 1 ex. pozorován J.Zajícem (ŽDÁREK, 1983). 20.8. 1985 1 ex. přeletěl nad rybníkem. 19.10. 1986 1 ex. přeletěl nad rybníkem a usedl na strom u Bohumilečského rybníka k druhé volavce bílé. Poslední pozorování je z 8.11. 1986, kdy se 1 ex. prochází po bahně u ostrova (ČESÁK, 1988).

10.

Bukáček malý - *Ixobrychus minutus* (L.)

Ve sledovaném období pozorován třikrát v jednom roce. Před sledovaným obdo-

bím 29.6. 1938 pozorován na hromadě suchých stébel rákosu (hnízdo) se 6 nasezenými vejci (MUSÍLEK, 1946).

27.5. 1989 jsem vyplašil 1 samce z rákosí u velkého ostrova, samice pozorována nebyla. 9.6. 1989 a 2.7. 1989 jsem pozoroval 1 samce tamtéž. Hnízdo nalezeno nebylo.

11.

Bukač velký - *Botarus stellaris* (L.)

Před sledovaným obdobím: v roce 1944 byl pozorován na rybníku (OBHLÍDAL, 1946).

V roce 1984 zde pravděpodobně hnízdil, ale hnízdo nalezeno nebylo. 1 samec se zde ozýval od 28.3. až do 1.5. 1984. Jeho hlas byl slyšet i v pravé poledne (ČESÁK, 1988).

Zimování bylo zaznamenáno v roce 1985 a 1986. Pozorován 1 ex. od 1.12. 1985 do 6.3. 1986. Potravu scháněl na nezamrzlé struze. V roce 1991 pozorován 1 ex. 19.5. u struhy.

12.

Ibis hnědý - *Plegadis falcinellus* (L.)

Ve sbírce vlastivědného muzea v Pardubicích je exemplář střelený 8.9. 1940 nad rybníkem u Újezda (MUSÍLEK, 1946).

13.

Čáp bílý - *Ciconia ciconia* (L.)

Na lokalitě ani v její blízkosti nehnízdí. Nejbližší obsazované hnízdo je 3 km od rybníka v obci Dříteč. Na lokalitu zaletoval jen lovit potravu. První pozorování 8.4. 1984 1 ex. u rybníka, poslední 12.8. 1990. Nejvíce jedinců 12.8. 1990 - 4 ex. krouží nad rybníkem.

14.

Čáp černý - *Ciconia nigra* L.

Na lokalitě ani v její blízkosti nehnízdí. Nejbližší obsazené hnízdiště je asi 3 km na sever u obce Hrachoviště v lese. Na rybník zaletoval za potravou. První pozorování 24.3. 1990 - 1 ex. loví v mělké vodě vypuštěného rybníka. Naposled zde byl viděn čáp černý 8.8. 1993 - 2 ex. na rybníku.

IV. Plameňáci - *Phoenicopteriformes*

Velmi vzácní zatoulanci.

Pozorován jediný druh, plameňák růžový.

15.

Plameňák růžový - *Phoenicopus ruber* L.

Před sledovaným obdobím: „Od 11. do 25.5. 1979 se zdržoval krásně vybarvený

exemplář na rybníku u obce Újezd na Pardubicku, z vybarvení ptáka a jeho kondice šlo usuzovat, že neulétl ze zajetí, ale že se jedná o zatoulance“ (OBHLÍDAL, 1979).

V období sledování lokality nebyl mnou tento druh zjištěn.

V. Vrubozobí - *Anseriformes*

Vrubozobí jsou na rybníku zastoupeni 18 druhy. V dřívější době zde hnízdilo velké množství kachen divokých, čírek, lžičáků, kopřivek, dokonce i husy velké a ostralky štíhlé. Od roku 1987 se stavy kachen začaly snižovat kvůli výskytu „botulismu“, který zdecimoval počty kachen na minimum.

16.

Labuť velká - *Cygnus olor* (GMEL.)

Na rybníku nehnízdí, ale vyskytuje se po celý rok, jen v zimních měsících, kdy je hladina zamrzlá chybí. Jediný pokus o zahnízdění byl 16.5. 1987, kdy si pár postavil hnízdo, ale vejce samice nesnesla (mladý pár). 20.2. 1988 2 ex. čekali vodu, aby jim hladina 2x2 m nezamrzla. Nejvyšší počet byl zaznamenán 16.12. 1990 - 13 ex.

17.

Husa velká - *Anser anser* (L.)

Pravidelně protahuje v nevelkém počtu hlavně na jarním tahu. 19.4. 1984 1 pár na louce u rybníka, 20.4. 1994 3 ex. na hladině rybníka. 25.2. 1984 68 ex. přelétlo nad rybníkem. 23.3. 1991 1 pár na hladině rybníka, chovali se velmi krotce. Z podzimního tahu jsou jen dva záznamy: 9.10. 1988 11 ex. přelétlo a 15.10. 1988 přelétlo nad rybníkem 9 ex.

18.

Husa běločelá - *Anser albifrons* (SCOP.)

Na sledované lokalitě se vyskytla pouze jednou na jarním tahu. 15.3. 1986 2 ex. přelétli velmi nízko nad rybníkem, později pozorování na hladině popílkoviště.

19.

Husa polní - *Anser fabalis* (LATH.)

Pravidelně protahuje v podzimních a zimních měsících. Z hus se vyskytuje nejčastěji. 9.12. 1984 158 ex. vzlétlo z rybníka. 15.12. 1984 přelétlo 31 ex., 1.12. 1985 42 ex., 21.12. 1985 52 ex. Nejčasnější výskyt byl 11.10. 1986 - nad rybníkem přelétlo asi 200 ex., 27.10. 1987 přelétlo 14 ex., z toho 1 sestřelen.

20.

Kachna divoká - *Anas platyrhynchos* L.

Na sledované lokalitě hnízdí pravidelně, na jaře a na podzim pravidelně protahuje,

zimuje jen zřídka. Její stavy vlivem botulismu stále klesají.

Přílet na rybník je zpravidla začátkem března. Nejdříve však 28.2. 1992, nejpozději 24.3. 1985. Poslední jedinci se zde zdržují až do úplného zamrznutí rybníka, ale pokud hladina v zimních měsících rozmrzne, objevují se zde zimující jedinci.

První pozorování:

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
18.3.	24.3.	6.3.	20.3.	13.3.	12.3.	11.3.	16.3.	28.2.	21.3.

Hnízdění: Pravidelně hnízdilo 10 až 15 párů, od roku 1989 se stav snížil na 3 až 5 párů. Bylo nalezeno 46 hnízd, z toho na hladině rybníka: v rákosu 9, v orobinci 1, na stoličkách ostrice 4, v kupách rákosu 2, v budce z rákosu 1, v bažině u rybníka v trávě 2, na suchých místech: na ostrůvkách rákosu 6, v ostružině 9, v kopřivách 8, pod keřem 4. Na malém ostrůvku hnízdily i tři samice 1 m od sebe a hnízdo racka chechtavého bylo ve vzdálenosti 47 cm. Extrémní data snášení prvního vejce - 3.4. 1988 8 vajec, 19.9. 1987 3 pull asi 14 dní stará. Velikost snůšek 4 - 12 vajec, nejčastěji 9.

počet vajec	4	5	6	7	8	9	10	11	12	n	x
počet případů	1	1	3	1	7	11	3	5	2	34	8,7

rozměry vajec: bylo změřeno 270 vajec z 34 hnízd
průměr 270 vajec: 56,89 x 41,02 (51,2 až 63,9 x 38,5 až 44,5)

21.

Kopřivka obecná - *Anas strepera* L.

Hnízdí pravidelně, ale v malém počtu, 1 - 2 páry. Ani na tahu se nevyskytuje ve větším počtu. Zimování nebylo zaznamenáno.

Přílet na rybník je nejčastější v první polovině dubna. Nejdříve 12.3. 1988, nejpozději 18.4. 1987. Odlet z rybníka připadá na říjen: 24.10. 1987 2 ex., 12.10. 1990 1 ex. na rybníku. Poslední pozorování 5.11. 1988 - na rybníku 3 ex.

První pozorování:

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
1.4.	27.3.	4.4.	18.4.	12.3.	25.3.	14.4.	12.4.	2.4.	28.3.

Hnízdění: Nejčastěji přilétají v párech. Hnízda jsem našel pouze tři. Všechna umístěna na malém ostrůvku v trávě a řídkém rákosí. 19.8. 1984 vodí samice 9 mládřat asi dvacetidenních. 30.7. 1985 vodí samice 3 mládřata asi desetidenní. Snůška 6, 7 a 10 vajec.

Rozměry vajec: změřeno 23 vajec ze 3 hnízd.

Průměr 23 vajec: 54,0 x 37,6 (51,2 až 56,7 x 35,3 až 39,0)

22.

Čírka modrá - *Anas querquedula* L.

Na sledované lokalitě nehnízdí. Zastižena pouze na tahu a to hlavně na jarním. Zimování nebylo zaznamenáno.

Jarní přílet na rybník je nejčastěji na přelomu března a dubna. Nejdříve 17.3. 1990 - 2 páry, nejpozději 22.4. 1991 - 1 pár. Na podzim pozorováno na hladině rybníka 20.10. 1991 8 ex.

První pozorování:

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
8.4.	31.3.	12.4.	3.4.	19.3.	16.4.	17.3.	12.4.	22.4.	21.3.

23.

Čírka obecná - *Anas crecca* L.

Na sledované lokalitě zahnízdila pouze jednou a ještě neúspěšně. Málo protahuje (na jaře i na podzim). Zimování bylo prokázáno a to několikrát.

Jarní přílet na rybník je nejčastěji v půli března, nejdříve však 1.3. 1992 3 samci a 2 samice, nejpozději 8.4. 1984 1 pár.

První pozorování:

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
8.4.	31.3.	12.4.	3.4.	19.3.	16.4.	17.3.	12.4.	22.4.	21.3.

Poslední pozorování spadá do měsíců říjen a listopad. 28.10. 1988 41 ex. - pozorováno nejvíce ex. najednou, 14.10. 1989 22 ex, 5.11. 1988 30 ex. Zimování: 17.12. 1989 1 samice, 25.2. 1991 1 samec.

Hnízdění: jedno hnízdo, které jsem našel, bylo na ostrůvku v trávě a řídkém rákosí na hrázi rybníka. 14.5. 1989 byla v hnízdě 2-vejce. 21.5. 1989 bylo v hnízdě 5 vajec, ale rozšlapaných.

Rozměry 2 vajec: 42,2 x 34,0 a 44,4 x 34,1

24.

Hvízdák euroasijský - *Anas penelope* L.

Kinský a Staněk pozorovali pár na Újezdském rybníku ještě 21.5. 1941 (MUSÍLEK, 1946).

Ve sledovaném období zastižena pouze dvakrát. 17.3. 1990 3 samci a 1 samice a 1.4. 1991 4 samci a 3 samice.

25.

Ostralka štihlá - *Anas acuta* L.

Z dřívější doby: vzácně hnízdí. Kinský a Staněk našli 17.5. 1941 na tomto rybníku v nízkém rákosí na stoličce hnízdo hojně vystlané šedým prachovým peřím s 9 nasezenými vejci (STANĚK, 1941).

Ve sledovaném období zastižena jen 2x na jarním tahu. 23. až 30.4. 1989 se zdržovali 2 samci, 8.4. 1990 1 pár.

26.

Lžičák pestrý - *Anas clypeata* L.

Hnízdí jen zřídka jeden pár. Na jarním tahu jen výjimečně. Přilet na rybník nejčastěji koncem března, nejdříve však 19.3. 1988 - 1 pár, nejpozději 7.4. 1990 a 1992. Poslední pozorování 2.7. 1989.

První pozorování:

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
24.3.	27.3.	?	3.4.	19.3.	25.3.	7.4.	23.3.	7.4.	28.3.

Hnízdění: Bylo prokázáno jen dvakrát, i když se na lokalitě jednotlivé páry zdržují v hnízdním období každý rok. 24.6. 1989 vodí samice 5 pull, asi 14ti denní, 12.5. 1991 nalezeno hnízdo s 9 vejci na ostrově v trávě.

Rozměry vajec: Změřeno 9 vajec z jednoho hnízda (rozměry v mm)
Průměr 9 vajec: 58,61 x 39,63 (57,2 až 59,8 x 38,2 až 40,8)

27.

Polák velký - *Aythya ferina* (L.)

Na sledované lokalitě hnízdí pravidelně, ale nehojně. Na jarním i podzimním tahu pravidelně protahuje. Zimování nebylo zaznamenáno. Přilet na rybník je nejčastější v druhé půli března, nejdříve však 24.2. 1990 - 1 pár, nejpozději 30.3. 1986 - 2 samci a 1 samice. Poslední pozorování 15.11. 1987 2 samci a 1 samice u stavidla.

První pozorování:

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
24.3.	24.3.	30.3.	22.3.	13.3.	25.2.	24.2.	9.3.	28.2.	21.3.

Hnízdění: Pravidelně hnízdilo 5 až 7 párů, od roku 1989 se stav snížil na 2 až 3 páry. Nalezeno bylo 23 hnízd, z toho: na vodě v rákosí 5, na stoličce z ostříce 2, na ostrůvcích v trávě a rákosí 3, kopřivy a rákos 3, jen v kopřivách 2, pod keřem 4, v ostružinách 1 a v trávě 3. V hnízdech byla nalezena vejce jiných kachen -

kachna divoká 3x a polák chocholačka 2x. Doba snášení prvního vejce: 27.4. 1985 16 vajec, 16.7. 1985 samice vodí 4, 5, 7 a 8 pull. Velikost snůšek je 4 až 16 vajec.

počet vajec	4	5	6	7	8	9	10	16	n	x
počet případů	1	-	3	2	2	4	1	1	14	8,1

Rozměry vajec: Změřeno 128 vajec z 21 hnízd (rozměry v mm)
Průměr 128 vajec: 60,49 x 43,19 (55,0 až 65,1 x 39,6 až 47,0)

28.

Polák chocholačka - *Aythya fuligula* (L.)

Na sledované lokalitě hnízdí pravidelně a v některých letech hojněji jak kachna divoká. Na jarním tahu protahuje častěji než na podzimním. Zimování nebylo zaznamenáno.

Přilet na lokalitu je nejčastěji v druhé půli března, nejdříve však 28.2. 1992 - 1 samec a 1 samice na hladině, nejpozději 24.3. 1985 - 36 ex. Poslední pozorování 26.10. 1992 - 6 ex.

První pozorování:

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
18.3.	24.3.	16.3.	22.3.	19.3.	2.3.	22.3.	9.3.	28.2.	21.3.

Hnízdění: Pravidelně hnízdilo 13 až 17 párů. Od roku 1988 se stav snížil na 2 až 5 párů. Nalezeno bylo 41 hnízd, z toho: na vodě v rákosí 5, na ostřicové stoličce 2, na ostrůvcích v rákosí 9, v trávě 6, v ostružině 6, v kopřivách 11, pod keřem 1 a v zemní díře 50 cm hluboké 1 hnízdo. V hnízdech byla nalezena vejce jiných ptáků: 3x kachna divoká, 2x polák velký, 1x ravec chechtavý. Datum snášení prvního vejce - 16.5. 1992, 9 vajec. 19.8. 1984 vodí samice 3 pull. Velikost snůšek je 5 až 16 vajec.

počet vajec	5	6	7	8	9	10	11	12	13	16	n	x
počet případů	1	1	2	4	6	5	10	2	5	1	37	9,4

Rozměry vajec: změřeno 325 vajec z 41 hnízd
Průměr 325 vajec: 57,43 x 39,51 (52,6 až 65,0 x 37,8 až 45,6)

29.

Polák malý - *Aythya nyroca* (GÜLD.)

Ve sledovaném období zastižen pouze dvakrát: 6.7. 1985 1 ex. u rákosového ostrova a 22.4. 1986 4 ex. na struze u rákosu.

30.

Hohol severní - *Bucephala clangula* (L.)

Pravidelně, ale v nevelkém počtu protahuje a za vhodných podmínek zimuje. Na jarním tahu nejčasněji zastížen 5.3. 1992 - 2 samci na hladině. Nejdéle na jaře se zde zdrželi do 6.4. 1986 - 1 samec. Byl zde pozorován i tok - 4.4. 1987 2 páry. Na podzim se zde objevují v listopadu, 15.11. 1986 1 pár. Zimující jedinci byli pozorováni 21.12. 1985 - 4 samci, 6.12. 1987 1 samec, 31.1. 1988 3 samci a 25.2. 1989 2 samci a 2 samice.

31.

Turpan hnědý - *Melanitta fusca* (L.)

Ve sledovaném období zastížen pouze jednou, 5.11. 1988 2 ex.

32.

Morčák velký - *Mergus merganser* L.

Pravidelně, ale v nevelkém počtu protahuje a za vhodných podmínek zimuje. Na podzim se objevuje až v prosinci, 1.12. 1984 1 samec a 1 samice, 9.12. 1984 7 samců, 31.12. 1987 7 samců a 2 samice. Nejvíce záznamů je z ledna a února. Poslední exemplář pozorován 22.3. 1987 - 1 samec se samicí a 27.3. 1985 1 samec. Největší počet zaznamenán 8.2. 1987 - 207 ex., kteří sem zalétli z nedalekého popílkoviště.

33.

Morčák prostřední - *Mergus serrator* L.

Na sledované lokalitě zaznamenán pouze 2x: 6.4. 1986 1 samec (ČESÁK, 1988) a 9.5. 1987 2 samci (ŽDÁREK, 1989).

VI. Dravci - *Falconiformes*

Na lokalitě bylo ve sledovaném období pozorováno 12 druhů, z toho jen 3 druhy prokázaně hnízdily. Další dva druhy sem zaletovaly za potravou z nedalekých hnízdišť. Ostatní zastížení na tahu nebo zimující.

34.

Luňák hnědý - *Milvus migrans* (BODD.)

Na sledované lokalitě zaznamenán pouze jediný výskyt. 22.4. 1993 1 exemplář krouží nad rybníkem v jeho zadní části.

35.

Orel mořský - *Haliaeetus albicilla* (L.)

Ojedinělý výskyt zaznamenán pouze jednou, a to 6.3. 1986, kdy 1 ex. přeletěl nad rybníkem a byl v letu napadnut kání lesní (ČESÁK, 1988).

36.

Krahujec obecný - *Accipiter nisus* (L.)

Ve sledované lokalitě nehnízdí, ale zaletuje sem za potravou. Nejbližší hnízdiště je vzdálené asi 2 km. Nejvíce pozorování spadá do zimních měsíců, vždy však jen jednotliví ex. Pravděpodobně hnízdí v blízkém lese JZ od rybníka.

37.

Jestřáb lesní - *Accipiter gentilis* (L.)

Ve sledované lokalitě hnízdění nebylo prokázáno, ale 2 km jižně od rybníka v lese hnízdí jeden pár, který na lokalitu zalétává za potravou. Nejčastěji byl pozorován na podzim a na jaře, většinou jednotliví ptáci. Pouze 3.4. 1990 přeletli nízko nad polem za rybníkem rychle za sebou 2 ex.

38.

Káně lesní - *Buteo buteo* (L.)

Jeden z nejhornějších dravců. Na sledované lokalitě hnízdí 1 až 2 páry. Jedno hnízdo nalezeno na borovici asi 20 m vysoko na okraji lesa asi 400 m od rybníka. Pozorována v každém ročním období, nejpočetněji v zimě: 20.1. 1990 lovilo na jetelovém poli 8 ex., 14.2. 1993 9 ex. sedí na berličkách.

39.

Káně rousná - *Buteo lagopus* (PONT.)

Pravidelný zimní host, v malém počtu 1 - 2 ex. První podzimní pozorování je z 3.11. 1984 - 1 ex. Poslední jarní pozorování 28.2. 1988 - také 1 ex.

40.

Moták pilich - *Circus cyaneus* (L.)

Pravidelně na podzim a na jaře protahují jednotliví ptáci, občas zimuje. Na podzim se objevuje v listopadu, 25.11. 1984 1 samec, na jaře se vytrácí v březnu, 28.3. 1993 1 samec. Zimování 25.12. 1984 1 samec a 1 juv. 31.12. 1984 3 samci, 3.2. 1990 1 samec a 1 samice. V roce 1991 se jeden pár zdržoval na lokalitě od 2.3. do 12.5.

41.

Moták pochop - *Circus aeruginosus* (L.)

Na sledované lokalitě hnízdí pravidelně. Přilet na rybník je nejčastěji v posledních březnových dnech a začátkem dubna. Nejdříve pozorován 23.3. 1986 1 samice, nejpozdější přilet 8.4. 1989 1 samec. Poslední pozorování 5.10. 1985 1 ex. Zimující nebyl zastížen.

První pozorování:

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
28.3.	27.3.	23.3.	28.3.	2.4.	8.4.	24.4.	6.4.	2.4.	28.3.

Hnízdění: Pravidelně hnízdili 2 až 3 páry, od roku 1988 jen 1 pár. Nalezeno 10 hnízd, z toho 7 v rákosí, 2 v orobinci a mimo rybník u lesíka v malé rákosině 1. První snůška: 2.5. 1987 2 vejce. 3.5. 1984 jsem našel v rákosí 1 samici, která měla přestřelena křídla. Velikost snůšek 3 až 5 vajec.

počet vajec	3	4	5	n	x
počet případů	2	3	4	9	4,2

Rozměry vajec: Změřeno 23 vajec ze 7 hnízd
Průměr 23 vajec: 48,69 x 37,89 (46,1 až 50,4 x 36,1 až 40,2)

42.

Ostříž lesní - *Falco subbuteo* L.

Ve sledovaném období na lokalitě zastížen pouze jednou, 3.9. 1987 1 ex. severně od rybníka.

43.

Dřemlík tundrový - *Falco columbarius* L.

Ve sledovaném období byl zastížen jednou 1 samec se zde vyskytoval od 21.12. 1986 do 27.1. 1987. Byl natolik plachý, že mě nechal přiblížit se až pod strom, na kterém seděl. Při lovu si vybíral hejna strnadů obecných a vrabců polních (Česák, 1988).

44.

Poštołka obecná - *Falco tinnunculus* L.

Jeden z nejhojnějších druhů, pravidelně hnízdí a zimuje. Hnízdění: Kolem rybníka hnízdí 1 až 3 páry. Nalezeno 13 hnízd, z toho v plastické polobudce 6, v dřevěné polobudce 1, ve hnízdě straky obecné a3 a ve zdi budovy seníku 1. Snášení prvního vejce 24.4. 1988, plná snůška 6ti vajec v budce. Velikost snůšek 4 až 6 vajec.

počet vajec	4	5	6	n	x
počet případů	2	3	4	9	5,2

Rozměry vajec: Změřeno 23 vajec ve 4 hnízdech
Průměr 23 vajec: 38,81 x 31,51 (36,7 až 41,6 x 28,2 až 33,4)

45.

Orlovec říční - *Pandion haliaetus* (L.)

Nepravidelně protahuje, všechna pozorování připadají na podzimní tah. Na jarním tahu nebyl pozorován. Nejdříve na podzim zastížen 30.8. 1986 - 1 ex. Poslední pozorování 19.10. 1986 1 ex. Nejčastěji pozorování jednotliví ptáci, jen 17.9. 1989 3 ex. V září pozorován 5x, v říjnu 6x (ČESÁK, 1988).

VII. Hrabaví - *Galliformes*

Na lokalitě zjištěny 3 druhy, z toho 2 druhy hnízdicí. Jejich stavy hodně klesly. Každoročně jsou zde vypouštěni bažanti a koroptve z bažantnice v Dřítči, ale jejich stav se nezvýšil. Křepelka polní se zde vyskytuje až v posledních letech.

46.

Koroptev polní - *Perdix perdix* (L.)

Ubývající druh, v malém počtu hnízdí. Nejvíce pozorování je z konce zimy a začátku jara, kdy se samci ozývají. 16.2. 1985 2 samci, 6.3. 1986 1 samec toká. Hnízdo nebylo nalezeno, ale byla pozorována nevzletná mláďata: 11.7. 1983 3 pull. Nejvíce jedinců pozorováno 8.11. 1986: 7 ex.

47.

Křepelka polní - *Coturnix coturnix* (L.)

Na sledované lokalitě byla poprvé slyšena 14.6. 1989 (1 samec). Tento rok se kohoutek ozýval až do 29.7. V roce 1990 se 1 samec ozýval od 27.5. do 3.6.

48.

Bažant obecný - *Phasianus colchicus* L.

Na sledované lokalitě nehojně hnízdí. Výskyt po celý rok. Myslivci zvyšují jejich stavy vypouštěním polokrotkých bažantů z odchoven. Na rybníku hnízdí na hrázích v rákosí. Hnízda jsem nacházel jen zřídka a většinou již zničená. Samice vodící mladé byla zjištěna: 5.8. 1985 - 2 pull a 6.9. 1987 - 5 pull.

VIII. Krátkokřídli - *Ralliformes*

Na sledované lokalitě bylo zastíženo 5 druhů. Hnízdění prokázáno u 3 druhů. V posledních letech je zaznamenán úbytek těchto druhů ptáků, hlavně u slípký zelenonohé, která se téměř vytratila.

49.

Chřástal vodní - *Rallus aquaticus* L.

Na sledované lokalitě v nevelkém počtu hnízdí, zimování bylo zaznamenáno pouze jednou. Je to také druh, který na lokalitě ubývá.

Přilet na rybník v posledních březnových dnech a začátkem dubna, nejdříve 17.3. 1989 1 ex., nejpozději 20.4. 1988. Odlet z rybníka nejčastěji koncem září, 15.9. 1985 a 28.9. 1989. Nejpozději byl zastížen 23.11. 1985 1 ex. Zimování: 28.1.

1989, 11.2. 1989 1 ex.

První pozorování:

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
?	27.3.	11.4.	10.4.	20.4.	17.3.	24.3.	22.3.	?	9.4.

Hnízdění: Hnízdo nebylo nalezeno. Pozorováno mládě u rákosí 28.7. 1984. Podle hlasových projevů v době hnízdění zde hnízdilo asi 1 až 5 párů.

50.

Chřástal malý - *Porzana parva* (SCOP.)

Na lokalitě byl pozorován pouze dvakrát: 9. a 10.5. 1984 se nejspíš týž jedinec ozýval v západní zátocce rybníka.

51.

Chřástal kropenatý - *Porzana porzana* (L.)

Na lokalitě byl pozorován také pouze dvakrát. 10.5. 1985 1 ex. se ozýval v západní části rybníka a 14.8. 1985 1 ex. přeběhl přes struhu po lávce.

52.

Slípka zelenonohá - *Gallinula chloropus* (L.)

Na lokalitě běžně hnízdící druh až do roku 1990, od této doby zcela chybí. Přílet na rybník spadá převážně na první půli dubna, nejdříve 21.3. 1990 1 ex, nejpozději 21.4. 1985 1 ex. Odlet z rybníka je nejčastěji v říjnu, ale někdy pozorována i v listopadu (15.11. 1987 1 ex). Zimující exemplář pozorován na nezamrzlé struze 15.12. 1984.

První pozorování:

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
14.4.	21.4.	12.4.	1.4.	28.3.	?	21.3.	11.4.	?	?

Hnízdění: Ve sledovaném období hnízdilo 3 až 6 párů - od roku 1991 nehnízdí vůbec. Nalezeno 16 hnízd, z toho: 5 na hladině v rákosí, v orobinci 2, na ostrůvcích v rákosí 2, v ostružině 2, pod keřem 2 a v trávě 1. V plastické budce pro kachny také 2. Krajní doba snášení vajec: 10.5. 1986 - 5 vajec a 28.6. 1987 4 vejce. Velikost snůšek 5 až 10 vajec.

počet vajec	5	6	7	8	9	10	n	x
počet případů	1	1	2	6	1	3	14	8,0

Rozměry vajec: Změřeno 92 vajec z 14 hnízd
Průměr 92 vajec: 42,53 x 29,99 (39,6 až 47,2 x 27,6 až 34,4)

53.

Lyska černá - *Fulica atra* L.

Na sledované lokalitě je to druhý nejhojněji se vyskytující hnízdící druh, po racku chechtavém. Hojná je i na obou tazích. Zimuje také často.

Přilétají na rybník jakmile rozmrzne hladina, nejdříve však 4.3. 1992 10 ex., nejpozději 24.3. 1985 14 ex. Podzimní odlet připadá na konec měsíce října a listopad, 25.11 1984 1 ex., 20.10. 1985 také 1 ex. Pokud v zimních měsících rybník rozmrzne, zimující lisky se zde objeví: 6.12. 1985 35 ex., 26.12. 1988 1 ex., 25.2. 1989 1 ex., 23.2. 1991 35 ex.

První pozorování:

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
18.3.	24.3.	23.3.	22.3.	13.3.	5.3.	11.3.	13.3.	4.3.	12.3.

Hnízdění: Pravidelně hnízdilo 25 až 30 párů, od roku 1988 se stav snížil na 8 až 12 párů. Nalezeno bylo 92 hnízd, z toho: v rákosí 51, v orobinci 36, na stoličce ostřice 1, mimo rybník u tůňky 1, pod keřem 1, na volné hladině 2. Hnízda byla nalezena jednotlivě, ale i v malých koloniích: v rákosině 80 m dlouhé a 20 až 50 m široké hnízdilo 11 párů. Nejkratší vzdálenost hnízd od sebe v této kolonii byla 8 m. Hnízda zjištěna též v blízkosti hnízd jiných druhů: pochop rákosní 6 m, potápka roháč 2 m, potápka černokrká 2 m, racek chechtavý 1 m. Krajní data snášení prvního vajíčka: 21.4. 1985 - 7 vajec, 10.8. 1985 1 mládě asi 20ti denní chyceno a okroužkováno. Velikost snůšek 4 - 12 vajec.

počet vajec	4	5	6	7	8	9	10	11	12	16	n	x
počet případů	2	9	12	15	16	10	5	1	1	1	71	7,3

Rozměry vajec: Změřeno 456 vajec v 77 hnízdech
Průměr 456 vajec: 52,12 x 36,15 (46,8 až 59,3 x 31,4 až 38,6)

IX. Bahňáci - *Charadriiformes*

Ve sledovaném období bylo na lokalitě zaznamenáno 16 druhů tohoto řádu. Jen u dvou druhů bylo prokázáno hnízdění, ostatní byly zastížení jen na tahu a při zimování.

54.

Čejka chocholátá - *Vanellus vanellus* (L.)

Na sledované lokalitě pravidelně hnízdí. Její stavy kolísají. Hojná je i na obou tazích, zimování nebylo zaznamenáno.

Přílet na lokalitu je nejčastější na konci února a začátkem března, nejdříve 22.2. 1990 4 ex., nejpozději 15.3. 1984 2 ex. Podzimní průtah spadá do října, poslední zastížení bylo 22.10. 1989 99 ex. na louce za rybníkem. Nejvyšší počet byl 176 ex.

První pozorování:

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
15.3.	8.3.	9.3.	14.3.	5.3.	25.2.	22.2.	4.3.	4.3.	12.3.

Hnízdění: Na lokalitě hnízdí pravidelně 5 až 13 párů. Nalezeno bylo 12 hnízd, z toho: na louce v trávě 4, na holém poli 4, na poli v obilí 2, na bahně vypuštěného rybníka 2. Krajiná data snášení prvního vajíčka: 3.4. 1990 dvě snůšky, 27.7. 1987 kroužkováno 1 mládě, asi 10ti denní. Velikost snůšek 3 až 4 vejce, 8x po 4 a 2x po 3 vejcích.

Rozměry vajec: Změřeno 38 vajec v 10 hnízdech
Průměr 38 vajec: 46,34 x 33,10 (41,4 až 49,7 x 32,2 až 34,7)

55.

Kulík říční - *Charadrius dubius* SCOP.

Hnízdí jen ojedinele, hojný na jarním tahu. Na podzim jen zřídka; spíše se zdržuje na blízkém poplávkušti.

Přílet na rybník je nejčastěji v první polovině dubna, nejdříve 7.4. 1989 7 ex., nejpozději 15.4. 1986. Jediný záznam z podzimu je 10.8. 1991 2 ex. Nejvyšší počet na rybníku bylo 28 ex. 25.4. 1993.

První pozorování:

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
?	?	15.4.	13.4.	11.4.	7.4.	13.4.	11.4.	10.4.	9.4.

Hnízdění: Hnízdění bylo zaznamenáno jen dvakrát - 22.6. 1986 bylo hnízdo uprostřed cesty se 4 vajíčky. V roce 1993 zde pravděpodobně hnízdily 2 až 3 páry na bahně vypuštěného rybníka.

Průměr 4 vajec: 29,40 x 22,02 (28,6 až 30,6 x 21,4 až 22,8)

56.

Jespák obecný - *Calidris alpina* (L.)

Na sledované lokalitě zaznamenán pouze jednou. 9.10. 1988 přiletlo na rybník 13 ex. ze sousedního poplávkušti.

57.

Jespák bojovný - *Philomachus pugnax* (L.)

Před sledovaným obdobím: 23.4. 1933 u Újezda bez dalších údajů (MUSÍLEK, 1946).

Ve sledovaném období byl pozorován 10x. Všechna pozorování jsou z jarního

tahu. Od 2.4. 1989 do 7.5. 1993. Nejvíce jedinců bylo pozorováno 2.4. 1989 - 48 ex. a 14.4. 1990 - 41 ex. na bahně vypuštěného rybníka.

58.

Vodouš bahenní - *Tringa glareola* L.

Na sledované lokalitě pozorován pouze 6x. Všechny údaje jsou z jarního tahu a to od 3.4. 1990 do 22.4. 1990 - 2 ex. Nejvíce jedinců zastižených najednou - 15.4. 1989 9 ex.

59.

Písk obecný - *Actitis hypoleucos* (L.)

Každoročně na obou tazích v nevelkém počtu. Nehnízdí. První pozorování na jaře 6.4. 1986 5 ex. a poslední jarní 19.5. 1985 2 ex. První podzimní pozorování 28.7. 1989 1 ex., poslední 15.9. 1985 3 ex. Nejvíce jedinců zastižených najednou - 18.8. 1985 8 ex.

60.

Vodouš kropenatý - *Tringa ochropus* L.

Nehojně se vyskytuje na jarním tahu, 9.3. 1991 1 ex., 22.4. 1993 5 ex. Z podzimního tahu je jediný záznam - 5.10. 1985 4 ex. Ze zimních měsíců jsou tři údaje: 21.12. 1986 1 ex, 16.1. 1988 1 ex. a 23.2. 1986 1 ex. na nezamrzlé struze.

61.

Vodouš šedý - *Tringa nebularia* (GUNN.)

Pravidelně, ale nehojně protahuje, hlavně na jarním tahu. První pozorování na jaře 2.4. 1989 3 ex. Poslední jarní pozorování 8.5. 1988 3 ex. Z podzimního tahu je jediný záznam 2.9. 1984 4 ex. Největší počet 27.4. 1988 11 ex. rozptýleno po celém rybníku.

62.

Vodouš rudonohý - *Tringa totanus* (L.)

V dřívější době zde jednotlivé páry hnízdili (MUSÍLEK, 1946). Ve sledovaném období pozorování jen na jarním tahu. První se objevili 24.3. 1990 7 ex. Poslední záznam je 27.5. 1990 2 ex. Největší počet 16.4. 1989 - 11 ex.

63.

Vodouš tmavý - *Tringa erythropus* (PALL.)

Na sledované lokalitě pozorován pouze 4x. 15. - 16.4. 1989 2 ex. a 7. - 8.5. 1993 7 ex.

64.

Břehouš černoocasý - *Limosa limosa* (L.)

Ve sledovaném období pozorován pouze 2x na jarním tahu. 12.4. 1988 2 ex. a 8.5.

1993 1 ex.

65.

Koliha velká - *Numenius arquata* (L.)

Jediné pozorování z této lokality je z 10.8. 1985, kdy jsem vyplašil 2 ex. z okraje rybníka (ČESÁK, 1988).

66.

Sluka lesní - *Scolopax rusticola* L.

Pozorována pouze 2x na jarním tahu. 12.4. 1988 3 ex. a 4.4. 1993 1 ex. na dně vypuštěného rybníka.

67.

Bekasina otavní - *Gallinago gallinago* (L.)

Běžná na obou tazích, na podzim hojnější. Nehnízdí. První pozorování na jaře 5.3. 1988 1 ex. a poslední jarní 16.5. 1992 2 ex. Jediný letní výskyt 30.6. 1985 1 ex. První podzimní pozorování: 11.8. 1985 - 1 ex., nejčastěji v říjnu. Poslední záznam z podzimu: 23.11. 1986. Jediný záznam ze zimního období je 6.12. 1987 - 1 ex. Nejvyšší počet 9 ex. je ze 7.11. 1987.

68.

Bekasina větší - *Gallinago media* (LATH.)

Jediný záznam tohoto druhu je z 24.10. 1987 - 1 ex. na louce za rybníkem se 6 ex. bekasiny otavní (ŽDÁREK, 1989).

69.

Slučka malá - *Lymnocyptes minimus* (BRÜNN.)

Zastižena jen vzácně: 1 ex. se zdržoval na mokré louce od 7.11. do 6.12. 1987. Odchycena a kroužkována 8.11. 1987. Z jarního tahu je jediný údaj: 24.3. 1990 1 ex. na dně vypuštěného rybníka.

X. Dlouhokřídli - *Lariiformes*

Na sledované lokalitě bylo zjištěno 9 druhů, z toho jeden je před sledovaným obdobím. Hnízdí zde pouze jeden druh - racek chechtavý. Ostatní se vyskytují jen na tahu a někteří vzácně.

70.

Racek bouřní - *Larus canus* L.

Druhý nejhojnější racek. Hojný je hlavně na jarním tahu, v březnu a dubnu. První jarní výskyt je 13.3. 1988 - 3 adultní ex. Poslední jarní pozorování 2.5. 1987 - 1 ex. Z podzimního tahu je jediný údaj: 3.10. 1987 - 3 ex.

71.

Racek stříbřitý - *Larus argentatus* PONT.

Jediný záznam je z 21.12. 1986, kdy 1 adultní ex. přelétl nad lokalitou a později přelétl na nedaleké popílkoviště, kde se zdržoval ještě tři dny (ČESÁK, 1988).

72.

Racek mořský - *Larus marinus* L.

Jediné pozorování je z 15.11. 1987, kdy 1 adultní pták létal asi 5 minut nad rybníkem, poté odlétl na popílkoviště, kde se zdržoval asi 2,5 hodiny, pak odlétl JZ směrem (ŽDÁREK, 1989).

73.

Racek chechtavý - *Larus ridibundus* L.

Z dřívější doby uvádí MUSÍLEK (1946) hnízdění 20 až 50 párů na Újezdském rybníku.

Ve sledovaném období byl na lokalitě nejhojnějším zástupcem z ptačí říše.

Přilet na rybník hned po rozmrznutí hladiny. Nejčastěji v první půli března, nejdříve však 24.2. 1990 a nejpozději 21.3. 1987. Přilétají ve velkých skupinách. Odlet z rybníka je hned po dosažení vzletnosti mladých začátkem července. Koncem července a začátkem srpna na lokalitě úplně chybí, 22.7. 1990 a 25.7. 1993 není na rybníku ani jediný exemplář. Znovu se objevují až na podzimním tahu od září do listopadu, 22.9. 1988 67 ex., 31.10. 1984 12 ex. a 12.11. 1989 4 ex. V zimních měsících nezimuje, ale jsou pozorování na přeletu: 1.12. 1984 36 ex., 21.12. 1985 2 ex. a 25.12. 1987 76 ex.

První pozorování:

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
18.3.	14.3.	6.3.	21.3.	5.3.	25.2.	24.2.	9.3.	28.2.	16.3.

Hnízdění: Pravidelně a hojně zde hnízdí ve 2 až 4 koloniích. Hnízda bývají i méně jak půl metru od sebe. Největší hnízdní kolonie bývala na rákosovém ostrově, až 3 000 hnízd. Po zničení rákosového ostrova zde vznikl úzký dlouhý ostrov, na kterém rackové také hnízdí. Druhá kolonie je na ostrůvcích ve východní části rybníka - 100 až 300 hnízd. Třetí a čtvrtá kolonie byla v západní části v orobinci. Tyto dvě kolonie zanikly roku 1987, kdy byl rybník i v této části vyhrnutý. Obě čítaly po 50 - 150 hnízdech. Umístění hnízd: nejčastěji na vysekaném rákosí nad vodou, v řídkém orobinci, na ostrůvcích v trávě, kopřivách, na keřích do 1 m vysoko a také v kachních budkách. Několik hnízd každoročně na střeše chatičky na ostrůvku (2 m vysoko). Krajní data snášení prvního vejce: 13.4. 1986 hnízda i se 3 vejci, 27.7. 1987 se ještě klubou mláďata. Velikost snůšek 1 - 5 vajec, nejčastěji však 3.

Od roku 1984 do roku 1988 jsem sčítal všechna hnízda v koloniích, od roku 1989

jsm jejich počet určoval odhadem.

Počty hnízdících párů:

	29/4	10/5	22/4	9/5	14/5						
	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	
kolonie	4	4	3	3	2	2	2	2	2	2	
práz. hnízd	390	383	673	302	119	-	-	-	-	-	
1 vejce	458	689	475	845	214	-	-	-	-	-	
2 vejce	415	1020	235	1207	317	-	-	-	-	-	
3 vejce	366	1370	95	1323	1272	-	-	-	-	-	
4 vejce	3	29	3	8	10	-	-	-	-	-	
5 vajec	2	2	-	1	-	-	-	-	-	-	
celkem hnízd	1634	3493	1481	3686	1932	3000	2500	2500	2000	1000	

Rozměry vajec: Změřeno 249 vajec z 83 hnízd

Průměr 249 vajec: 51,32 x 36,30 (46,8 až 57,3 x 33,7 až 38,8)

Rozměrově zcela vybočují 2 abnormální vajíčka (nebyla zařazena do průměru):

1. 35,5 x 22,3

2. 32,3 x 23,6

74.

Racek malý - *Larus minutus* PALL.

Nepravidelně protahuje a to pouze na jarním tahu. Nejčasnější výskyt 18.4. 1987 - 2 adultní ex. Nejdéle se zde zdržel 1 ex., a to až do 24.5. 1987. Nejvyšší počet pozorovaný na rybníku byl 7.5. 1993 17 ex.

75.

Racek tříprstý - *Rissa tridactyla* (L.)

Jediný záznam je z 8.1. 1987, kdy 1 immat. ex. přelétl nad rybníkem. Později pozorován na Labi (ŽDÁREK, 1989).

76.

Rybák černý - *Chlidonias niger* (L.)

Z dřívějšího období je záznam od MUSÍLKA (1946): „Na Újezdském rybníku bylo pozorováno hejno 6 ex. spolu s rybákem bělokřídým již 19.4. 1931.“

Ve sledovaném období, pravidelně, ale nehojně protahuje hlavně na jarním tahu. Nejčasnější pozorování je 22.4. 1992 - 3 ex. Nejvíce údajů je z měsíce května. Dva záznamy jsou z června, 3.6. 1990 1 ex. a 27.6. 1992 1 ex. loví nad hladinou. Z podzimního tahu jsou jen dvě pozorování, 4.7. 1988 1 ex. a 6.9. 1984 2 ex. loví nad rybníkem.

77.

Rybák bělokřídý - *Chlidonias leucopterus* (TEMME)

Ve sledovaném období nebyl pozorován. Z dřívějšího období je údaj od MUSÍLKA (1946): „Jeden exemplář uloven 19.4. 1931 na Újezdském rybníku, kde poletoval mezi rybáky černými.“

78.

Rybák obecný - *Sterna hirundo* L.

Jediné pozorování na sledované lokalitě je z letního výskytu. 19.6. 1988 poletoval 1 ex. nad hladinou rybníka (ŽDÁREK, 1989).

XI. Měkkozobí - *Columbiformes*

Na sledované lokalitě byly zaznamenány 3 druhy. Všechny 3 druhy zde v malém počtu hnízdí. Údaje se týkají pouze ptáků hnízdících v nejbližším okolí rybníka.

79.

Holub hřivnáč - *Columba palumbus* L.

Pravidelně, ale nehojně hnízdí. Jarní přilet spadá do měsíce března, nejdříve byl zastížen 1.3. 1992 1 ozývající se samec. Nejpozdější jarní přilet 27.3. 1988 - 2 ex. přelétli nad rybníkem. Na podzim odlétají v září a říjnu. Poslední byl zastížen 14.10. 1989 - 2 ex. V zimě byl pozorován 25.12. 1985 (2 ex.).

První pozorování:

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
23.3.	24.3.	15.3.	22.3.	27.3.	10.3.	2.3.	9.3.	1.3.	17.3.

Hnízdění: Několik párů hnízdí v blízkém lese. 10.6. 1984 bylo nalezeno jedno hnízdo se dvěma vajíčky na hrázi rybníka 2 m nad zemí, v černém bezu. Druhé hnízdo bylo na březce 10 m nad zemí. Nejvíce jedinců letělo nad rybníkem 3.10. 1987 - 360 ex.

Rozměry 2 vajec: 40,1 x 30,8 a 41,0 x 30,0

80.

Hrdlička divoká - *Streptopelia turtur* (L.)

Pravidelně, ale ve velmi malém počtu hnízdí. Jarní přilet připadá na poslední dny

měsíce dubna, nejdříve 18.4. 1992 1 ex., nejpozději 1.5. 1993 2 ex. Odlet z lokality připadá na srpen. Poslední jedinec byl pozorován 19.8. 1984 - 1 ex.
Hnízdění: Každý rok 1 pár hnízdí v černém bezu průměrně 4 metry nad zemí. 27.5. 1989 nalezeno hnízdo se zničenou snůškou ve švestce 2 m nad zemí.

82.

Hrdlička zahradní - *Streptopelia decaocto* (FRIV.)

Pravidelně hnízdí v okolí rybníka, hlavně u vesnice. Výskyt na lokalitě je celoroční. Hnízda jsem nacházel i na ostrově, 16.4. 1988 hnízdo na akátu, 22.5. 1984 hnízdo na bříze 10 m nad zemí s 2 vajíčky. Největší počet byl 22.10. 1984 - 50 ex.

Rozměry 2 vajec: 28,9 x 23,8 a 30,8 x 24,4

XII. Kukačky - *Cuculiformes*

Jediný zástupce tohoto řádu je kukačka obecná.

82.

Kukačka obecná - *Cuculus canorus* L.

Hnízdí pravidelně, ale nehojně. Na rybníku a v jeho okolí nachází dost hnízdních pěstounů.

Přílet na rybník je nejčastěji koncem dubna. Nejčasnější přílet - 19.4. 1984 1 ex. a nejpozději to bylo 4.5. 1985 1 ex. Na podzim byl poslední ex. pozorován 5.8. 1984.

První pozorování:

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
19.4.	4.5.	26.4.	27.4.	24.4.	30.4.	22.4.	21.5.	28.4.	1.5.

Hnízdění: Nalezena byla dvě hnízda, kde bylo sneseno po jednom vejci. Pěstouny byli v obou případech rákosníci obecní.

Rozměry obou vajíček: 18,6 x 13,8 a 19,3 x 13,6

XIII. Sovy - *Strigiformes*

Na sledované lokalitě bylo zjištěno 5 druhů. Z toho jediný druh prokazatelně hnízdí, u dvou se hnízda nepodařila nalézt, i když se zde vyskytují v hnízdní době.

83.

Sova pálená - *Tyto alba* (SCOP.)

Jediné pozorování je z 2.8. 1986, kdy 2 ex. létali nad vesnicí a stále se ozývali.

Doba pozorování:

15²⁵ - 17¹⁰ hod.

84.

Sýček obecný - *Athene noctua* (SCOP.)

Pravděpodobně v roce 1988 hnízdil ve vesnici. Pozorován byl mnoha lidmi, od konce dubna do června.

85.

Pušťík obecný - *Strix aluco* L.

Pravidelně hnízdí od roku 1987 v plastikové budce na kraji lesa za vesnicí. V roce 1987 vyvedli 2 mláděta, v roce 1988 3 mladé, v r. 1989 2 mladé, v roce 1990 3 mladé, roku 1991 3 mladé, r. 1992 také 3 mladé a v roce 1993 1 mládě. Doba snášení prvního vajíčka: 3.4. 1990 - 4 vejce.

Průměr 8 vajec: 47,61 x 39,73 (46,9 až 48,4 x 38,4 až 40,6)

86.

Kalous ušatý - *Asio otus* (L.)

Před sledovaným obdobím hnízdil 1 pár na ostrově ve starém hnízdě vrány obecné.

Ve sledovaném období hnízdění nebylo prokázáno. Jeho výskyt na lokalitě je vzácný, jediné pozorování je z 1.11. 1987 - 1 ex. navečer přeletěl nad polem za rybníkem.

87.

Kalous pustovka - *Asio flammeus* (PONT.)

Jediný výskyt této sovy je z 18.3. 1984, kdy jsem vyplašil 1 ex. z louky s vysokou polehlou trávou a řídkým rákosím.

XIV. Lelkové - *Caprimulgiformes*

88.

Lelek lesní - *Caprimulgus europaeus* L.

Jeho výskyt byl zaznamenán jen v jednom roce. Od 28.6. 1985 se 1 ex. zdržoval na kraji lesa jižně od rybníka až do 11.8. Pravidelně navečer zde lovil. V dalších letech nebyl pozorován.

XV. Svišťouni - *Apodiformes*

89.

Rorýs obecný - *Apus apus* (L.)

Od začátku května do srpna se nad hladinou rybníka objevují pravidelně v menších i větších hejnech. Zaletují sem za potravou. Nejbližší hnízdiště je asi 4 km vzdušnou čarou ve zdech hradu Kunětické hory. Největší počet byl zaznamenán 10.6. 1991 - asi 30 ex.

XVI. Srostloprstí - *Coraciiformes*

90.

Dudek chocholatý - *Upupa epops* L.

Od 7. do 10.7. 1988 se 1 ex. zdržoval u lesa za rybníkem. Je to jedinný údaj z lokality.

XVII. Šplhavci - *Piciformes*

Na sledované lokalitě byly pozorovány 4 druhy, z toho 2 hnízdí pravidelně, u zbývajících dvou se hnízdění nepodařilo prokázat i přes výskyt v hnízdním období.

91.

Žluna zelená - *Picus viridis* L.

Nehojná. Hnízdění nebylo prokázáno, i když se zde 1 pár vyskytuje i v hnízdním období. Nejčastěji se vyskytoval na hrázi rybníka, kde je dostatek hnízdních dutin. 24.5. 1989 1 ex. vlétl do dutiny v dubu, ale dutina nebyla obsazena. V zimních měsících byla žluna pozorována velmi často, ale jen 1 až 2 ex.

92.

Datel černý - *Dryocopus martius* (L.)

Hnízdění bylo prokázáno v lese JZ od rybníka. 16.9. 1988 krmí mláďata v dutině borovice asi 9 m nad zemí. V roce 1990 hnízdil 1 pár asi 150 m od prvního hnízda na dubu ve výšce 12 m. V zimních měsících a na jaře je velmi často zastížen nad rybníkem při přeletu 1 až 2 ex.

93.

Strakapoud velký - *Dendrocopos major* (L.)

Na sledované lokalitě hnízdí každoročně několik párů. Hnízdní dutiny jsem nacházel na hrázi v dubech, na ostrově a hlavně v okolních lesích. Nejnížší dutina byla 1 m nad zemí v bříze na ostrově, nejvýše 17 m ve ztrouchnivělé větvi dubu na hrázi.

V zimních měsících bylo viděno i několik jedinců pohromadě - 1.1. 1987 5 ex. ve společenství sýkor.

94.

Strakapoud malý - *Denrocopos minor* (BREHM)

Hnízdění nebylo prokázáno. Poprvé byl pozorován 8.1. 1987 1 ex. Od té doby se zde vyskytoval každý rok, hlavně v zimních měsících. V roce 1993 byl pozorován od 6.2. pár, který zde byl po celý rok, i v letních měsících. Hnízdění zde bylo pravděpodobné.

XVIII. Pěvci - *Passeriformes*

Pěvci tvoří na sledované lokalitě nejpočetnější řád. Pozorováno bylo 83 druhů. Větší pozornost jsem věnoval druhům, které jsou více vázány na rybník a jeho blízké okolí, hlavně na pobřežní vegetaci. Také jsem věnoval větší zájem pěvcům hnízdicím v budkách a polobudkách v lesích severně od rybníka.

95.

Chocholouš obecný - *Galerida cristata* (L.)

Jediné pozorování je z 15.3. 1986, kdy se 1 ex. zdržoval u vesnice na silnici. Po chvíli odletěl přes rybník směrem k Hradci Králové.

96.

Skřivan lesní - *Lullula arborea* (L.)

Jediné pozorování je z 27.4. 1985, kdy 2 samci zpívali na kraji lesa JZ od rybníka. Následující den tam již nebyli zastíženi.

97.

Skřivan polní - *Alauda arvensis* L.

Běžně hnízdí, pravidelně protahuje na obou tazích, zimování nebylo zaznamenáno. Přílet na rybník je většinou koncem února a začátkem března, nejdříve 12.2. 1990 - 8 ex. a nejpozději 15.3. 1987 - 4 ex. Odlet z lokality probíhá koncem září a v říjnu. Poslední pozorování bylo 2.11. 1987 - 2 ex.

První pozorování:

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
7.2.	3.3.	12.3.	15.3.	10.3.	25.2.	12.2.	24.2.	28.2.	10.3.

Hnízdění: Hnízdí běžně, ale nehojně na okolních polích a lukách. Nalezeno jediné hnízdo se 3 vajíčky v husté trávě na louce a to 22.5. 1984. Mláďata byla kroužkována 1.6.

Průměr 3 vajíček: 24,16 x 16,93

98.

Břehule říční - *Riparia riparia* (L.)

Na sledované lokalitě nehnízdí, ale zaletuje sem z hnízdiště 1 km vzdáleného za potravou. Nad hladinou rybníka se objevují koncem dubna, nejdříve však 20.4. 1987 - 6 ex. Poslední ex. byli pozorováni 28.9. 1993 - asi 20 ex. 11.8. 1990 se 1 ex. chytil do sítě v rákosí, ale nocoviště na lokalitě není. Nejvyšší počet byl pozorován 25.7. 1993 - asi 400 ex. přelétlo nad rybníkem a letěli na sousední rybník, kde se nachází nocoviště břehulí a vlaštovek.

99.

Vlaštovka obecná - *Hirundo rustica* L.

Hnízdí běžně ve staveních u rybníka a hlavně v hospodářských budovách zemědělských družstev.

Přílet nad rybník připadá na první půli dubna, nejdříve 5.4. 1987 - 4 ex., nejpozději 18.4. 1985 - 6 ex. Odlet z rybníka je v říjnu, poslední pozorování proběhlo 29.10. - asi 30 ex.

První pozorování:

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
15.4.	18.4.	6.4.	5.4.	11.4.	10.4.	12.4	8.4.	11.4.	8.4.

Hnízdění: Hnízda byla nacházena uvnitř budov, většinou ve chlévech a starých kůlnách. Část ptáků hnízdila 2x. Hnízda byla nacházena od května do srpna. Za potravou zaletovali nad rybník. 21.7. 1988 se 1 ex. chytil v rákosí do sítě. Nejvíce ex. bylo pozorováno 18.9. 1988 - 700 ex. letělo na nocoviště 1 km vzdálené.

100.

Jiříčka obecná - *Delichon urbica* (L.)

Hnízdí běžně v nevelkém počtu pod střechami budov jak u rybníka tak hlavně ve vesnici.

Přílet nad rybník je nejčastější koncem dubna, nejdříve 6.4. 1987 - 3 ex. a nejpozději 25.4. 1984 - 12 ex. Odlet z rybníka je v září, poslední zastížení bylo 29.9. 1987 - 10 ex.

První pozorování:

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
25.4.	24.4.	8.4.	6.4.	21.4.	16.4.	22.4.	18.4.	23.4.	22.4.

Hnízdění:

6 až 8 párů každoročně hnízdilo pod střechou budovy na hrázi, jen 5 m od hladiny. Další hnízda byla umístěna ve vesnici pod střechami domů a v průjez-

dech statků.

101.

Linduška lesní - *Anthus trivialis* (L.)

Hnízdí pravidelně v lesích okolo rybníka, hlavně kolem popílkoviště, kde hnízdí i na hrázi.

Přílet na lokalitu je nejčastěji v druhé polovině dubna, nejdříve 7.4. 1989 - 1 zpívající samec a nejpozději 29.4. 1986 - 3 samci. Podzimní odlet je v září.

První pozorování:

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
?	22.4.	29.4.	18.4.	16.4.	7.4.	13.4.	20.4.	9.4.	25.4.

Hnízdění: Jediné hnízdo bylo nalezeno na kraji paseky v trsu trávy se 2 vajíčky - 25.5. 1986, později vajíčka zmizela. Samci v době hnízdění zpívali i na okraji lesa jižně od rybníka.

102.

Linduška luční - *Anthus pratensis* (L.)

Nehnízdí, pravidelně pozorována na jarním tahu, na podzimním jen zřídka. Nejdříve na jaře zastížena 3.3. 1985 - asi 20 ex. Hlavní tah je koncem března a začátkem dubna. Největší počet pozorován 28.3. 1987 - asi 80 ex. Jediný podzimní údaj je z 30.9. 1991 - 65 ex.

103.

Konipas luční - *Motacilla flava* L.

Na sledované lokalitě pozorován pouze 3x. Vždy na jarním tahu. Všichni tito pozorování patří k formě středoevropské (M. f. flava L.). 12.4. 1988 1 ex., 1.5. 1989 2 ex na louce za rybníkem a 13.5. 1989 tamtéž 2 ex.

104.

Konipas horský - *Motacilla cinerea* TUNST.

Zastížen pouze 2x. Z jarního tahu je pozorování ze 17.3. 1990 - 1 ex. se procházel po bahně vypuštěného rybníka. Na podzim pozorován 11.9. 1988 - 2 ex. na přítokové struze. V roce 1990 vyhnízdil 1 pár na lokalitě asi 1,5 km vzdálené.

105.

Konipas bílý - *Motacilla alba* L.

Hnízdí pravidelně. Pravidelně protahuje hlavně na jaře. Zimující byl pozorován pouze jednou.

Přílet na rybník je začátkem března, nejdříve 1.3. 1992 - 1 ex. a nejpozději 20.3. 1987 - 1 ex. Poslední pozorování bylo na podzim 20.10. 1985 - 2 ex. Jeden

zimující exemplář zastižen 4.12. 1988 u polního hnojiště.

První pozorování:

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
18.3.	13.3.	9.3.	20.3.	19.3.	5.3.	7.3.	8.3.	1.3.	12.3.

Hnízdění: Přimo na rybníku hnízdí každoročně 2 až 5 párů, další páry hnízdí v blízkém okolí rybníka. Nalezeno bylo celkem 30 hnízd, z toho: pod střešou v kapse z folie 7, v kořenech vývrátů 3, v díře v břehu 1, v polobudce na budovách 4 a ve velkých plastických budkách pro kachny 15. Krajní data snášení vajíček: 25.4. 1987 4 vajíčka, 30.6. 1985 2 vajíčka. Velikost snůšek 4 až 6 vajíček.

počet vajec	4	5	6	n	x
počet případů	1	12	15	28	5,5

Rozměry vajec: Změřeno 114 vajíček z 22 hnízd.

Průměr 114 vajec: 19,45 x 14,99 (17,3 až 21,4 x 14,1 až 16,2)

106.

Střízlík obecný - *Troglodytes troglodytes* (L.)

Nehojný stálý pták, s kterým se můžeme setkat v porostu kolem celého rybníka. Nejčastěji na jaře a na podzim. Častý je i v zimních měsících. Hnízdo nebylo nalezeno. V dubnu a květnu roku 1993 jsem několikrát pozoroval 1 ex., jak zaletoval do budovy s krměním pro ryby. 6.6. 1993 na hrázi kousek od této budovy krmil 1 ex. mladé ve křoví. Je pravděpodobné, že vyhnízdil právě v té budově.

107.

Pěvuška modrá - *Prunella modularis* (L.)

Na sledované lokalitě zastižena pouze několikrát, většinou na jarním tahu. 17.3. 1990 1 ex. v křoví na kraji lesa JZ od rybníka. V hnízdni době 17.5. 1993 1 samec zpíval v křoví u stavidla. Hnízdění nebylo prokázáno.

108.

Červenka obecná - *Erithacus rubecula* (L.)

Běžný druh. Hojně protahuje, hnízdí a částečně zimuje. Jarní přilet je nejčastěji v druhé půli března. Zimuje v nevelkém počtu každý rok, 1.12. 1984 2 ex. u stavidla v křoví, 25.1. 1990 1 ex. na hrázi rybníka. Hnízdo nebylo nalezeno, ale několikrát byly chyceny samice s nažinou. 5.5. 1990 1 ex. nese v zobáku krmění, 24.5. 1992 krmí 4 mlád'ata, ještě nelétající, v křoví na hrázi rybníka.

109.

Slavík obecný - *Luscinia megarhynchos* BREHM

Na lokalitě pravidelně hnízdí 1 až 2 páry. První pozorování je nejčastěji koncem dubna a začátkem května. Nejdříve 21.4. 1986 1 zpívající samec a nejpozději 4.5. 1984 také 1 samec. 11.8. 1991 byl 1 ex. chycen v rákosí, což je jediný podzimní údaj.

První pozorování:

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
4.5.	25.4.	21.4.	25.4.	22.4.	22.4.	1.5.	28.4.	27.4.	24.4.

Hnízdění: Hnízdo nebylo nalezeno, ale 11.6. 1988 krmili rodiče 2 mlád'ata již vzletná v křoví na konci hráze. Na hnízdění se dá usuzovat podle zpěvu samců, kteří zpívají v hnízdním období na stejných místech.

110.

Slavík modráček - *Luscinia svecica* (L.)

Byl pozorován na lokalitě pouze 2x. Na jarním tahu, 4.4. 1993 1 samec pobíhal po bahně podél rákosí v kachní zátoce. Na podzim 11.9. 1988 - 1 samec v keři černého bezu s rákosím. Oba samci byli příslušníci středoevropské ssp. L. s. cyanecula s bílou skvrnou na prsou.

111.

Rehek domácí - *Phoenicurus ochruros* (GMEL.)

Běžně hnízdí v obci, nejčastěji v různých otvorech na budovách. První pozorování připadá na konec března nejdříve 13.3. 1991 a nejpozději 3.4. 1987. Poslední podzimní pozorování je z 16.10. 1993 - 2 ex. na polní cestě za rybníkem.

První pozorování:

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
25.3.	31.3.	28.3.	3.4.	31.3.	21.3.	16.3.	13.3.	26.3.	21.3.

Hnízdění: Přimo na rybníku hnízdil jen jeden pár. Nejčastěji v polobudce u stavidla ve výšce 2 metrů. Po dva roky hnízdil pod střešou domu na hrázi ve výšce 4 m.

112.

Rehek zahradní - *Phoenicurus phoenicurus* (L.)

Na sledované lokalitě se vyskytuje jen nepravidelně. Nejčastěji pozorován na jarním tahu koncem dubna a začátkem května. Hnízdění bylo prokázáno jen v letech 1985 v budově na hrázi a 1993 2x vyhnízdil v kůlně u rybníka. 27.6. 1993

krmlí rodiče 5 mlád'at sedících na plotě u silnice.

113.

Bramborníček hnědý - *Saxicola rubetra* (L.)

Hnízdění bylo prokázáno pouze v roce 1988, kdy vyhnízdyly 2 páry na pastvině u silnice SV od rybníka. 20.7. 1988 krmí jeden pár 2 mlád'ata a druhý pár 3 mladé.

114.

Bramborníček černohlavý - *Saxicola torquata* (L.)

Na sledované lokalitě byl pozorován pouze jednou. 10.5. 1986 1 pár na příkopě u vesnice jižně od rybníka.

115.

Bělořit šedý - *Oenanthe oenanthe* (L.)

1 tento druh byl na lokalitě pozorován pouze jednou. 18.8. 1985 seděl jeden exemplář na cestě západně od rybníka. Po vyplašení přelétl na popilkoviště.

116.

Kos černý - *Turdus merula* L.

Velmi hojný druh hnízdící kolem celého rybníka. Samci začínají zpívat již v únoru. Hnízda byla nacházena od dubna do konce června. Umístění hnízd je velmi variabilní. Nejčastěji v keřích a na stromech ve větvích, ale také na sloupech el. vedení, na plotě, na budovách, na střechách polobudek a v zemním výkopu.

117.

Drozd kvičala - *Turdus pilaris* L.

Pravidelný zimní host. Hnízdění bylo prokázáno pouze jednou, a to v roce 1989, kdy 13.5. 2 ex. nosili potravu do vysokého topolu u silnice. Nejčastější pozorování je od podzimu do jara, kdy se po kraji potulují jednotlivá hejna. Nejvíce jedinců bylo pozorováno 25.12. 1989 na louce za rybníkem - asi 500 ex.

118.

Drozd zpěvný - *Turdus philomelos* BREHM

Hojně hnízdí v lesích i kolem rybníka. Na jaře přilétá v půli března. Z lokality mizí v říjnu. Zimování nebylo pozorováno. Hnízda byla nacházena hlavně na stromech a keřích podél rybníka a na ostrově. Výška nad zemí 120 až 300 cm. Počet vajec v hnízdě 3 až 5 ks.

119.

Drozd cvrčala - *Turdus iliacus* L.

Nepravidelně protahuje a jen zřídka zimuje. Na jarním tahu pozorován 14.3. 1985 1 ex. a 5.3. 1988 12 ex. Na podzim hlavně v říjnu, 24.10. 1987 9 ex. na keřích

černého bezu společně s drozdem kvičalou. V prosinci pozorován 3x, 25.12. 1988 4 ex, 2.12. 1989 1 ex. v hejnu kvičal na louce a největší počet 25.12. 1989 - asi 50 ex. na louce, v hejnu byli i 4 ex. drozda kvičaly.

120.

Drozd brávník - *Turdus viscivorus* L.

Jediné pozorování ze sledované lokality je z 3.11. 1984, kdy 3 ex. seděli na stromě společně s 2 ex. drozda kvičaly.

121.

Cvrčilka zelená - *Locustella naevia* (BODD.)

Nepravidelně se vyskytuje na jarním a podzimním tahu. Pozorování z jara: 12.5. 1990 - 1 zpívající samec a 19.5. 1984 - také 1 zpívající samec. Z léta pak: 28.7. 1988 1 ex chycen v rákosí a kroužkován, 29.7. 1989 1 samec zpívá v křoví. Na podzim byl 1 ex. chycen a kroužkován - 26.8. 1988.

122.

Cvrčilka říční - *Locustella fluviatilis* (WOLF)

Nepravidelně se vyskytla jen na jarním tahu. 12.5. 1990 1 zpívající samec, 19.5. 1991 také 1 samec, 16. a 24.5. 1992 1 samec. Pokaždé se vyskytovala v křoví s řídkým porostem rákosu v SV části rybníka.

123.

Cvrčilka slavíková - *Locustella luscinioides* (SAVI)

Nepravidelně se vyskytla jen na jarním tahu a to vždy v květnu. 19.5. 1986 1 zpívající samec, 2.5. 1987 2 samci. Ti se ozývali až do 29.5., 1 samec zpíval na rybníku 8.5. 1988. Samci vždy zpívali na vrcholku rákosu v SZ části rybníka.

124.

Rákosník proužkovaný - *Acrocephalus schoenobaenus* (L.)

Pravidelně hnízdí. Hojný i na obou tazích, především na podzimním. Přilet na rybník je nejčastější v druhé půli dubna, nejdříve však 6.4. 1991 a nejpozději 26.4. 1992. Odlet připadá na konec srpna a začátek října.

První pozorování:

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
?	21.4.	20.4.	25.4.	24.4.	16.4.	13.4.	6.4.	26.4.	21.4.

Hnízdění: Hnízdo se mi nepodařilo nalézt, ale byli pozorováni rodiče při nošení potravy mladým 7.6. 1989. Několikrát byly chyceny samice s hnízdní nažinou. Na rybníku obývá nejčastěji okraje rákosových porostů, struhy zarostlé rákosím a louku u lesa zarostlou vysokou travou s velmi řídkým rákosím. Také se hojně

vyskytuje v polních plodinách.

125.

Rákosník zpěvný - *Acrocephalus palustris* (BECHST.)

Pravidelně hnízdí v nevelkém počtu hlavně na zarostlých příkopech, kde se vyskytují kopřivy a rákos. Přilétá až v půli května a odlétá koncem srpna a začátkem září. Při odchytu do sítí v polních plodinách (bob) se několik ex. také chytlo: 31.7. 1986 3 ex. a 3.8. 1986 2 ex.

126.

Rákosník obecný - *Acrocephalus scirpaceus* (HERM.)

Pravidelně hnízdí v hojném počtu. Jarní přilet na rybník připadá na konec dubna a začátek května, nejdříve 21.4. 1984 a nejpozději 5.5. 1990. Podzimní odlet připadá na konec srpna a začátek září. Poslední ex. byl chycen 15.9. 1985.

První pozorování:

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
21.4.	26.4.	25.4.	28.4.	1.5.	30.4.	5.5.	27.4.	1.5.	28.4.

Hnízdění: Nalezeno bylo 53 hnízd, všechna byla postavena v rákosových porostech na stéblech rákosu, nejčastěji v úzkých pruzích rákosu a podél vodních přivaděčů v rákosinách. Výška hnízd nad hladinou je 40 až 110 cm, nejčastěji však 45 až 80 cm. Ve dvou hnízdech byla nalezena vajíčka kukačky obecné. Velikost nalezených snůšek je 2 až 5 vajec.

počet vajec	2	3	4	5	n	x
počet případů	2	3	12	7	24	4,0

Rozměry vajec: Změřeno 31 vajec z 11 hnízd.

Průměr 31 vajec: 18,78 x 13,86 (17,1 až 21,6 x 12,9 až 14,6).

127.

Rákosník velký - *Acrocephalus arundinaceus* (L.)

Pravidelně, ale nehojně hnízdí. Každoročně hnízdí 1 až 2 páry, jen v roce 1993 úplně chyběl (rybník byl vypuštěný). I na tahu je řídkým hostem. Přilet na rybník připadá nejčastěji na začátek května. Poslední jedinci byli chytáni koncem srpna. Hnízda byla nacházena v kraji rákosového porostu nad větší hloubkou vody. Změřeno 9 vajíček ve 2 hnízdech. Průměr 9 vajíček: 22,42 x 16,74 (21,8 až 23,1 x 15,8 až 17,8).

128.

Sedmihlásek hajní - *Hippolais icterina* (VIEILL.)

Hnízdí každoročně, ale nehojně. Přimo u rybníka hnízdí 1 až 2 páry a další 1 až 3 zpívající samci se ozývají v blízkém okolí, hlavně za zarostlých zahrad. Jarní přilet připadá na první půli května. Hnízdo bylo nalezeno v zahradě u rybníka 28.6. 1985 s jedním rozbitým vajíčkem. V nevelké vzdálenosti byla krmena mláďata. 31.7. 1986 byl chycen jeden mladý ex.

129.

Pěnice pokřovní - *Sylvia curruca* (L.)

Pravidelně hnízdí v břehových porostech kolem rybníka, v lesích, hlavně na okrajích a v zarostlých zahradách ve vsi. Jarní přilet je většinou v druhé půli dubna. Odlet začátkem září. Hnízda jsem nacházel v hustém křoví a v ostružině ve výšce kolem 1 m. Velikost snůšek 4 až 5 vajíček. Změřeno 10 vajíček. Průměr 10 vajíček: 16,10 x 13,06 (15,8 až 16,5 x 12,7 až 13,3).

130.

Pěnice hnědokřídla - *Sylvia communis* LATH.

Hnízdí jen velice řídko, ani na tahu není hojná. Na jaře se první ptáci objevují začátkem května. Odlet připadá na začátek září. Jediné hnízdo bylo nalezeno ve vysokých kopřivách. 21.6. 1988 zde byla 4 studená vajíčka.

131.

Pěnice slavíková - *Sylvia borin* (BODD.)

Hnízdí jen řídko. Na jarním tahu se objevuje v první půli května. Hojná je na podzimním tahu - srpen, září. Hnízdo nebylo nalezeno, ale byly chyceny 2 samice s hnízdní nažinou.

132.

Pěnice černohlavá - *Sylvia atricapilla* (L.)

Běžně hnízdí. Nejhojnější z pěnic. Na jaře první exempláři přilétají nejčastěji v půli dubna, nejdříve 1.4. 1989 a nejpozději 21.4. 1984. Odlet připadá na konec září.

První pozorování:

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
21.4.	18.4.	17.4.	16.4.	6.4.	1.4.	2.4.	15.4.	10.4.	15.4.

Hnízdění: Hnízda jsem nacházel v křoví kolem celého rybníka a na kraji lesa. Velikost snůšek 4 až 5 vajíček.

133.

Budníček lesní - *Phylloscopus sibilatrix* (BECHST.)

Tento druh zastížen pouze několikrát na jarním tahu koncem dubna a začátkem května.

134.

Budníček menší - *Phylloscopus collybita* (VIEILL.)

Hojně hnízdí v okolních lesích, břehových porostech a ostrově. Jarní přilet spadá do druhé půle března, nejdříve však 14.3. 1990, nejpozději 28.3. 1987. Podzimní odlet probíhá v říjnu.

První pozorování:

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
26.3.	16.3.	26.3.	28.3.	23.3.	22.3.	14.3.	17.3.	17.3.	21.3.

Hnízdění: Hnízda byla nalezena pouze dvě. 8.6. 1986 v trsu právy pod bezem černým na hrázi rybníka 2 vajíčka a druhé na kraji lesa 9.5. 1991 6 vajíček.

135.

Budníček větší - *Phylloscopus trochilus* (L.)

Hnízdí v blízkém okolí rybníka. Hojný je na obou tazích. Na jaře přilétají začátkem dubna a na podzim odlétají v září.

Hnízdo bylo nalezeno pouze jedno a to 15.5. 1993 pod keřem v husté trávě na zemi u lesíka. Samec zpíval poblíž, v hnízdě byla 2 vajíčka.

136.

Králíček obecný - *Regulus regulus* (L.)

Běžný stálý pták. V hnízdním období pozorován jen zřídka. Nejčastěji byl pozorován na obou tazích a v zimě ve společnosti sýkor. Hejna čítala od několika jedinců po 36 ex.

137.

Králíček ohnivý - *Regulus ignicapillus* (TEMME.)

Jediný údaj o tomto druhu je z 9.4. 1993, kdy se jeden sameček chytil do sítě.

138.

Lejsek šedý - *Muscicapa striata* (PALL.)

Hnízdí, ale nehojně. Nejčastěji pozorován na jarním tahu. Hnízda jsem nacházel v polobudkách umístěných na stěnách budov poblíž rybníka. Snůšky šítaly vždy 5 vajec.

139.

Lejsek bělokrký - *Ficedula albicollis* (TEMME.)

V roce 1988 zahnízil v plastické budce jeden pár. 22.5. bylo v budce 5 vajíček. 11.6. jsem kroužkoval 5 mlád'at. Jiné pozorování není, ani z tahů.

140.

Sýkořice vousatá - *Panurus biarmicus* (L.)

Hnízdění je pravděpodobné, hnízdo však nebylo nalezeno. Byl ale pozorován pár v hnízdním období. Nejvíce pozorování připadá na zimní měsíce. Poprvé se na sledované lokalitě objevili 9.12. 1984 a setrvali zde až do 10.3. 1985. Hejno čítalo asi 15 ex., převládali v něm samečkové. 23.12. 1989 se podařilo odchytit 6 ex. - 5 samečků a 1 samičku. Dva samečkové byli již kroužkováni, oba v červenci jako 1 r., ale jeden v Sopřeči (Pardubice) a druhý na Nesytu (Břeclav) (ČESÁK, 1985). 20.10. 1991 se zde objevilo 6 ex. - 4 samečci a 2 samičky, zůstali jen jeden den. Od 26.1. 1992 do 5.3. 1992 se 1 samec zdržoval v rákosí v SZ části rybníka. 16.5. 1992 jsem pozoroval na opačné straně rybníka samičku, která nesla potravu a za ní letěl samec. Nenalezl jsem však ani hnízdo ani mlád'ata.

Od 31.1. 1993 do 3.2. 1993 se na lokalitě zdržovalo hejno 14 ex., které sem přiletělo ze sousedního Bohumilečského rybníka. 5.2. zde byli už jen 2 samci a 1 samice, všichni byli odchyceni. Od 19.2. 1993 do 25.4. 1993 se 1 pár zdržoval na lokalitě. Později zde již nebyli pozorováni.

141.

Mlynařík dlouhoocasý - *Aegithalos caudatus* (L.)

Ojediněle hnízdí. Hojně se vyskytuje na podzim a v zimě, ve společnosti jiných druhů sýkor a králíčků. Jediné hnízdo bylo nalezeno na velkém ostrově 25.5. 1986 ve výšce 3 m. V nevelké vzdálenosti bylo krmeno 5 mlád'at. Při odchytu do sítě u rybníka 9.4. 1993 byl chycen 1 ex. s čistě bílou hlavou.

142.

Sýkora babka - *Parus palustris* L.

Jediný údaj o tomto druhu je z 25.12. 1989, kdy se 2 ex. společně s jinými sýkorami pohybovaly na kraji lesa po smetišti. Vůbec se nebalý mé přítomnosti a nechávaly mne přiblížit se na pouhý 1 m.

143.

Sýkora parukářka - *Parus cristatus* L.

Hnízdění nebylo prokázáno. Většina pozorování je ze zimního období, kdy se potuluje ve společnosti jiných sýkor a králíčků po lese. V tomto období se ojediněle zatoulá i na hráz rybníka.

144.

Sýkora úhelniček - *Parus ater* L.

V okolních lesích nehojně hnízdí. V zimních měsících se zdržuje v hejnech společně s ostatními sýkorami. Ve 4 nalezených hnízdech bylo pokaždé 9 vajíček. Hnízda byla postavena v budkách. První hnízdění probíhalo koncem dubna a začátkem května, druhé pak v červnu.

Změřeno 27 vajíček ve 3 hnízdech.

Průměr 27 vajíček: 15,74 x 12,00 (15,1 až 16,8 x 11,2 až 12,3).

145.

Sýkora modřinka - *Parus caeruleus* L.

Hojně hnízdí, hlavně v okolních lesích, ale i na hrázi rybníka. V zimních měsících se hojně vyskytuje v rákosinách, kde shání potravu. Hnízdění začíná v dubnu, někdy i dříve, 3.4. 1990 již jsou hotová hnízda v budkách. Druhé hnízdění jen zřídka. Výška umístění hnízda nad zemí je od 45 cm do 4 m. Velikost nalezených snůšek 7 až 14 vajíček.

počet vajec	7	8	9	10	11	12	13	14	n	x
počet případů	3	1	6	7	10	15	7	9	58	11,3

Rozměry vajec: Změřeno 622 vajíček z 60 hnízd.

Průměr 622 vajec: 15,46 x 12,00 (13,6 až 17,4 x 10,9 až 13,0)

Všechna vajíčka byla změřena v budkách.

146.

Sýkora koňadra - *Parus major* L.

Hojně hnízdí kolem rybníka, jak v dutinách stromů, tak ve vyvěšených budkách a hlavně v okolních lesích. V zimních měsících bývá zastížena v rákosinách rybníka. Hnízdění začíná v první půli dubna, některé páry již koncem března. Druhé hnízdění téměř chybí. Velikost nalezených snůšek 3 až 14 vajíček.

počet vajec	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	14	n	x
počet případů	1	2	4	9	6	17	28	21	19	4	1	112	8,8

Rozměry vajec: Změřeno bylo 902 vajec z 104 hnízd.

Průměr 902 vajec: 17,61 x 13,52 (15,4 až 20,1 x 12,0 až 14,6)

Všechna vajíčka byla změřena v budkách.

147.

Brhlík lesní - *Sitta europaea* L.

Běžně hnízdí v okolních lesích. V blízkosti rybníka jsem hnízdní dutinu nenašel, byli pozorováni hlavně v zimních měsících v hejnech sýkor, se kterými zde sháněli potravu. Často vyhnízдили v ptačích budkách v blízkém lese.

Změřeno 11 vajíček.

Průměr 11 vajec: 18,72 x 14,61 (17,2 až 21,3 x 13,6 až 15,4).

148.

Šoupálek dlouhoprstý - *Certhia familiaris* L.

Nehojně se vyskytuje v okolních lesích. Hnízdění nebylo zjištěno. V blízkosti rybníka se vyskytuje hlavně v mimohnízdni době, při shánění potravy. Jeden ex. se chytil do sítě na hrázi rybníka.

149.

Šoupálek krátkoprstý - *Certhia brachydactyla* BREHM

Nehojně se vyskytuje v okolních lesích. 25.12. 1989 jsem našel jeden exemplář na silnici za vsí (sražen automobilem).

150.

Moudivláček lužní - *Remiz pendulinus* (L.)

Každoročně hnízdí. Počet hnízd kolísá, našel jsem jich od 2 do 8. V posledních letech se stav moudivláčků snižuje.

Přílet na rybník je nejčastější v prvních dubnových dnech. Nejdříve pozorován 23.3. 1991. Poslední pozorování bylo 28.10. 1988 - 12 ex. v rákosí.

První pozorování:

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
9.4.	7.4.	30.3.	4.4.	6.4.	1.4.	1.4.	23.3.	1.4.	30.3.

Hnízdění: Nalezeno 48 hnízd. Nejčastěji byla hnízda postavena na bříze a to 39, na olši 7 a na vrbě 2. Výška hnízd nad zemí byla nejčastěji od 2 do 3 m.

Výška hnízd

nad zemí (m)	1,6-2	2-3	3-4	4-5	6	7	n
počet případů	9	22	9	4	3	1	48

24.5. 1989 jsem našel 180 cm nad zemí na olši hnízdo se dvěma vchody. Jeden vchod vletovou trubicí směřoval na sever a druhý bez trubice na jih. Hnízdo bylo bez vajec. Velikost nalezených snůšek 4 až 8.

počet vajec	4	5	6	7	8	n	x
počet případů	1	3	7	7	6	24	6,5

Rozměry vajec: Změřeno 39 vajec v 7 hnízdech.

Průměr 38 vajec: 16,29 x 10,57 (14,2 až 17,3 x 9,4 až 11,4)

Atypické vajíčko o rozměrech 12,1 x 8,5 jsem do průměru nepočítal.

151.

Žluva hajní - *Oriolus oriolus* (L.)

Každoročně nehojně hnízdí. Přímou u rybníka hnízdí 1 až 2 páry. Hnízda jsem nacházel na hrázi rybníka na dubech letních ve výškách nad 10 m. V roce 1985 vyhnízдили na ostrově na topolu černém ve výšce 15 m.

Přílet na rybník je nejčastější v prvních dnech května, nejdříve pozorována 1.5. 1986, 1991 a 1993. Odlet již koncem srpna.

První pozorování:

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
5.5.	5.5.	1.5.	3.5.	3.5.	3.5.	4.5.	1.5.	3.5.	1.5.

152.

Ťuhák obecný - *Lanius collurio* L.

Pravidelně, ale nehojně hnízdí. V nejbližším okolí rybníka hnízdí 2 až 4 páry. Hnízda jsem nacházel jen v růži šípkové ve výšce od 1 m do 2,7 m. Velikost snůšek 5 až 6 vajec. Jarní přílet připadá na první květnové dny. Podzimní odlet připadá na konec srpna.

První pozorování:

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
?	8.5.	7.5.	1.5.	3.5.	6.5.	2.5.	10.5.	5.5.	3.5.

153.

Ťuhák šedý - *Lanius excubitor* L.

V okolí rybníka pravidelně zimují 1 až 2 ex. V době hnízdění byl pozorován jen v roce 1993. Od 28.3. do 27.6. se zdržoval 1 ex. v SZ části rybníka. 30.5. 1993 jsem zde pozoroval 2 ex.

154.

Sojka obecná - *Garrulus glandarius* (L.)

Hnízdí, ale jen výjimečně u rybníka. V přilehlých lesích je hojnější. 22.5. 1988 nalezeno hnízdo v lesíku u rybníka, na borovici lesní ve výšce 13 m. Na rybník zalétají hlavně v zimních měsících za potravou k zásypům. 22.4. 1986 táhlo 10 ex. za sebou v krátkých intervalech nad rybníkem.

155.

Straka obecná - *Pica pica* (L.)

Hnízdí každoročně 1 až 3 páry. Hnízda jsem nacházel nejčastěji na vysokých topolech černých a dubech letních na hrázi rybníka a u silnice ve výšce nad 20 m.

16.4. 1988 jsem našel hnízdo na ostrově v trnovníku akátu 3 m vysoko. 14.4. 1990 6 vajec v hnízdě na slivoni švestce. 10.4. 1993 hnízdo v keři růže šípkové 1 m nad zemí a prázdné. 21.5. 1993 prázdné hnízdo v trnce 75 cm nad zemí u cesty. 18.12. 1988 sedělo na stromech u hráze 13 ex. pohromadě.

Změřeno 13 vajec ve dvou hnízdech.

Průměr 13 vajec: 34,60 x 23,62 (28,3 až 37,3 x 22,8 až 24,5).

156.

Kavka obecná - *Corvus monedula* L.

Na lokalitě ani v blízkém okolí nehnízdí. V hojném počtu přetahuje společně s havrany polními od listopadu do března. V letních měsících zcela chybí.

157.

Havran polní - *Corvus frugilegus* L.

Na lokalitě ani v blízkém okolí nehnízdí. V hojném počtu protahuje v zimních měsících. Na okolních polích shání po celé dny potravu.

158.

Vrána obecná šedá - *Corvus corone cornix* L.

Nepravidelně hnízdí. V roce 1980 a 1981 hnízdila na dubu letním na ostrově ve výšce asi 20 m. V roce 1989 a 1990 vyhnízдила v lese východně od rybníka na borovici lesní. Na rybník zalétá za potravou, kde plní hnízda kachnám a lyskám, pokud ho nemají dobře skryté. V zimních měsících se vyskytuje v malých hejnech a požírá zmrzlé ryby na ledu. Největší počet pozorován na lokalitě 3.2. 1990 - 18 ex.

159.

Krkavec velký - *Corvus corax* L.

Poprvé jsem tento druh na sledované lokalitě pozoroval 4.4. 1987, kdy 2 ex. přelétli nad rybníkem. Od té doby jsou nad rybníkem častěji pozorováni přelétávající ex. Doba pozorování je jaro, podzim a zima. V letních měsících nebyl ani jednou pozorován. Počet pozorovaných ex. - 1 až 3.

160.

Špaček obecný - *Sturnus vulgaris* L.

Hojně hnízdí kolem rybníka v dutých stromech. Často obsazuje i budky, které jsem rozvěsil na hrázi a v SV části rybníka.

Přílet na rybník je nejčastější v druhé půli února. Nejdříve je pozorován 15.2. 1989. Poslední pozorování 8.11. 1986. Zřídka zimuje, 23.12. 1984 15 až 20 ex. na jižní hrázi a 19.1. 1989 4 ex. na stromech u rybníka. V roce 1984 a 1985 bylo nocoviště v rákosí, nocovalo zde 500 až 1 000 ex.

První pozorování:

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
27.2.	2.3.	6.3.	5.3.	25.2.	15.2.	17.2.	25.2.	25.2.	7.3.

Hnízdění: Hnízdní dutiny jsem nacházel v různých stromech (nejčastěji dub letní) a v různých výškách (4 - 12 m nad zemí). Velikost nalezených snůšek 6 až 7 vajec.

Rozměry vajec: Změřeno 27 vajec z 4 hnízd.
Průměr 27 vajec: 29,71 x 21 59 (27,5 až 32,6 x 21,0 až 22,2).

161.

Vrabec domácí - *Passer domesticus* (L.)

Velmi hojný, hlavně ve vesnicích a jejich blízkém okolí. Hnízdí v různých dutinách budov. U rybníka hnízdí pod střechem v hnízdech jiříček obecných. V zimě se v hejnech zdržuje u zásypu kolem rybníka.

162.

Vrabec polní - *Passer montanus* (L.)

Velmi hojný kolem celého rybníka, hlavně v zimních měsících, kdy se shlukuje do hejn od 50 do 250 ex., která se zdržují v blízkosti zásypů pro bažanty společně se strnady obecnými.

Hnízdění: Hnízda jsem nacházel v různých dutinách na hrázi rybníka a u cest. S oblibou obsazují budky s malým vletovým otvorem. Velikost nalezených snůšek 4 až 6 vajec.

Rozměry vajec: Změřeno 52 vajec v 11 hnízdech.
Průměr 52 vajec: 18,85 x 14,31 (16,7 až 20,3 x 13,0 až 15,2)
Všechna vajíčka byla změřena v budkách.

163.

Pěnkava obecná - *Fringilla coelebs* L.

Hojně hnízdí a v malém počtu zimuje. Přilet na rybník je nejčastější v první půli března. Odlet připadá na říjen. V zimních měsících jsem pozoroval převážně samce.

Hnízdění: Hnízdí kolem celého rybníka i na zahradách ve vesnici a hlavně v blízkém lese. Hnízda byla nacházena na různých stromech ve výšce od 1 do 4 metrů. Velikost nalezených snůšek 4 - 5 vajec.

164.

Pěnkava jikavec - *Fringilla montifringilla* L.

Tento druh byl na sledované lokalitě pozorován jen 4x: 8.2. 1986 9 ex. na hrázi rybníka u zásypu, 30.11. 1986 4 ex., 7.12. 1986 5 ex. Největší hejna bylo možno

pozorovat 19.1. 1991 - 80 ex. na poli východně od rybníka.

165.

Zvonohlík zahradní - *Serinus serinus* (L.)

Hojně hnízdí, hlavně ve vesnici a několik párů i u rybníka. Přilet na lokalitu je koncem března a začátkem dubna, nejdříve však 17.3. 1990. Podzimní odlet připadá na říjen.

První pozorování:

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
2.4.	7.4.	23.3.	4.4.	27.3.	26.3.	17.3.	30.3.	31.3.	9.4.

Hnízdění: Malá hnízda jsem nacházel nejčastěji ve vesnici v zeravech ve výšce od 1 do 3 m. Velikost nalezených snůšek je 4 až 5 vajec.

166.

Zvonek zelený - *Carduelis chloris* (L.)

Hojný, stálý pták, každoročně hnízdící jak u rybníka, tak hlavně ve vsi a kolem ní. Hnízda jsem nacházel nejčastěji v zeravech, ale také v ovocných stromech na zahradách a na hrázi rybníka na dubech letních. Výška hnízd nad zemí 1,5 až 3,5 m. Velikost nalezených snůšek 4 až 6 vajec. V zimních měsících se shlukuje do hejn až o 100 ex., která se zdržují u zásypů.

167.

Stehlík obecný - *Carduelis carduelis* (L.)

Nehojně hnízdí. Hnízdo jsem našel jen jediné, na švestce 4 m nad zemí na zahradě u rybníka. Několikrát jsem pozoroval, jak dospělí ptáci krmili vylétlé mladé. V zimě se u rybníka objevují hejna do 20 ex.

168.

Čížek lesní - *Carduelis spinus* (L.)

Na sledované lokalitě nehnízdí. Všechna pozorování jsou z mimohnízdního období. V zimních měsících zalétají početná hejna až 150 ex. na olše kolem rybníka, kde vybírají semena ze šištice olší. 10.2. 1985 hejno asi 140 ex. shánělo potravu na polním hnojišti za rybníkem.

169.

Konopka obecná - *Carduelis cannabina* (L.)

Na sledované lokalitě nehnízdí. Každoročně zde několik ex. zimuje. Nejčastěji a nejhojněji jsou pozorováni na jarním tahu. 3.2. 1990 asi 500 ex. na nezoraném poli, kde předešlý rok byla kukuřice.

170.

Konopka žlutozobá - *Carduelis flavirostris* (L.)

Na lokalitě zastižena pouze jednou. 14.3. 1985 sedělo na bříze u rybníka 5 ex. (ČESÁK, 1988).

171.

Čečetka zimní - *Carduelis flammea* (L.)

I tento druh byl na lokalitě zastižena pouze jednou. 8.2. 1987 bylo na olši u stavidla 42 ex. společně s čížky lesními.

172.

Křivka obecná - *Loxia curvirostra* L.

Na lokalitě zastižena jen několikrát na jaře, na podzim a v zimě. Vždy pouze v malém počtu, nejvíce 19.10. 1993 - 15 ex.

173.

Hýl obecný - *Pyrrhula pyrrhula* (L.)

Zastižena pouze na tahu a při zimování v období od října do začátku dubna. Pozorovány jen malé skupinky do 15 ex., většinou jen přeletující nad sledovanou lokalitou.

174.

Dlask tlustozobý - *Coccythraustes coccothraustes* (L.)

Na sledované lokalitě zastižena pouze jednou a to 30.9. 1989, kdy přelétlo nad SZ částí rybníka 6 ex.

175.

Strnad obecný - *Emberiza citrinella* L.

Hojný stálý pták, pravidelně hnízdící kolem rybníka a v jeho okolí. Již v únoru začínají samci zpívat. Dvě hnízda, která jsem našel, byla umístěna na zemi v trávě u příkopa. V zimě tvoří velká hejna - až 200 ex., která se zdržují u zásypů. 6.2. 1993 nocovalo v rákosí asi 70 ex.

176.

Strnad rákosní - *Emberiza schoeniclus* (L.)

Pravidelně hnízdí, protahuje a v posledních letech nehojně zimuje. Přilet na rybník je nejčastější v půli března, nejdříve 2.3. 1991. Odlet je koncem září a začátkem října, později se zde zdržují ptáci ze severnějších oblastí. Od roku 1987 zde každoročně zimuje v kolísavém počtu.

První pozorování:

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
10.3.	10.3.	9.3.	21.3.	20.3.	12.3.	3.3.	2.3.	5.3.	20.3.

Hnízdění: Hnízda jsem nacházel v trsech na přechodu louky a rákosového porostu. Ve snůškách bylo 4 až 5 vajec. Hnízda byla umístěna na zemi, jen jedno 30 cm nad zemí.

177.

Strnad luční - *Miliaria calandra* (L.)

Tento druh byl pozorován jen několikrát i v době hnízdění, ale hnízdo nebylo nalezeno. Naposledy byl pozorován 29.3. 1987 - 2 páry u silnice východně od rybníka. Od té doby zcela chybí.

5. DISKUSE A ZÁVĚR

Práce je výsledkem desetiletého pozorování ptáků na Újezdském rybníku (okr. Pardubice) v letech 1984 až 1993. Pro úplnost byla doplněna několika literárními údaji z minulých let.

Během 425 exkurzí bylo ve sledované lokalitě zjištěno celkem 177 druhů ptáků zastoupených v 16 řádech. Z celkového počtu bylo 73 druhů prokazatelně hnízdících, 11 druhů neprokazatelně hnízdících (hnízdění je však velmi pravděpodobné), 88 druhů zastižených na přeletu, na tahu a při zimování. 5 druhů je z minulých let, ty jsem během svého pozorování vůbec nezastihl. Prováděl jsem také měření ptačích vajec, změřeno bylo 3 762 vajec u 34 druhů.

I když sledované období je příliš krátké, je z této práce (a ze srovnání s literárními údaji) patrný úbytek početnosti některých druhů, především kachen, potápek a chřástalovitých. Důvodem je mj. „botulismus“ v posledních letech. Z druhů, které se zde nově objevili, je možno jmenovat krkavce velkého a křepelku polní.

I přes intenzivní výzkum je možné, že některé druhy vyskytující se na sledované lokalitě ojedinele ušly mé pozornosti. Přesto věřím, že výsledky této práce obohacují znalosti ptačí fauny na této lokalitě.

SUMMARY

Birds of the Újezd lake in the Pardubice district were followed in 1984-1993. Overall 177 species were found of 16 orders. Out of the number 73 species were proved to nest, 11 not fully proved, and 88 flying over, migrating or wintering. Also 3 762 eggs were measured of 34 species. A decrease in population of some species is evident, mainly ducks, grebe and crane families, mostly due to „botulism“.

LITERATURA

- ČESÁK, J., 1985: Zimní výskyt sýkořice vousaté (*Panurus biarmicus*) na Újezdském rybníku. Sborník Vě. pobočky ČSO, 7: 61 - 62.
- ČESÁK, J., 1986: Výskyt bukače velkého (*Botaurus stellaris*) na rybníku Újezd u Sezemic v zimě 1985-1986. Sborník Vě. pobočky ČSO, 8: 85 - 86.
- ČESÁK, J., 1988: Výskyt vzácnějších druhů ptáků na Újezdském rybníku u Pardubic v letech 1984-1987. Sborník Vě. pobočky ČSO, 10: 87 - 88.
- HUDEC, K., ČERNÝ, W. a kol., 1972: Fauna ČSSR, Ptáci I. Academia, Praha.
- HUDEC, K., ČERNÝ, W. a kol., 1977: Fauna ČSSR, Ptáci II. Academia, Praha.
- HUDEC, K. a kol., 1983: Fauna ČSSR, Ptáci III/1,2. Academia, Praha.
- KINSKÝ, B.K., STANĚK, V.J., 1941: V době hnízdění ptactva na pardubických rybnících. Sylvia, 6: 27 - 30.
- MUSÍLEK, J., 1946: Ptactvo Pardubicka. Pardubice.
- OBHLÍDAL, F., 1946: Dodatek o nejvýznačnějších ptačích zjevech v letech 1941-1945. In: MUSÍLEK, J., 1946: Ptactvo Pardubicka. Pardubice: 170 - 175.
- OBHLÍDAL, F., 1979: Plameňák na rybníku. Pochodeň, 68 (114): 2.
- PLESNÍK, J., PLESNÍK, V., 1980: Výskyt plameňáka růžového (*Phoenicopterus ruber*) v ČSSR. Sborník Vě. pobočky ČSO, 1: 36 - 40.
- ROZÍNEK, K., ROZÍNEK, R., 1979: Ornitologická a herpetologická pozorování na sedimentačních nádržích Opatovické elektrárny. Živa, 27: 29 - 30.
- STANĚK, V.J., 1941: S kamerou za zvířít na našich vodách. Česká grafická unie, Praha.
- ŠTANCL, L., ŠTANCLOVÁ, H., 1987: Ptactvo Pardubicka II. Bohdanečsko. K MVČ, Pardubice.
- ŽDÁREK, P., 1987: Ptactvo údolní nádrže Rozkoš. Sborník Vě. pobočky ČSO, 9: 1 - 102.
- ŽDÁREK, P., 1980: Ornitologické poznámky z východních Čech. Sborník Vě. pobočky ČSO, 1: 42 - 47.
- ŽDÁREK, P., 1989: Ornitologické zajímavosti. Panurus, 1: 101 - 105.

ADRESA AUTORA:

Jiří Česák
Ráby 81
533 52 Staré Hradiště